

KUUSAMON ONKERNIEMEN RANTA-ASEMAKAAVAN MUUTOS JA LAAJENNUS

Vaikutukset Särkipерän-Löyhkösen-Antinvaaran Natura
2000-alueeseen

sisällysluettelo

- 1. Johdanto**
- 2. Arvioitava ranta-asemakaavan muutos ja laajennus**
- 3. Aineisto ja menetelmät**
- 4. Kaavoitus ja maankäyttöhistoria**
 - 4.1 Maakunta- ja yleiskaavoitus**
 - 4.2 Ranta-asemakaavoitus**
- 5. Arvioitava ranta-asemakaavaehdotus**
 - 5.1 Kaavoituksen kulku**
- 6. Arvioitavat muutos korttelit ja niiden luonto**
 - 6.1 Kortteli 9**
 - 6.2 Kortteli 13**
 - 6.3 Kortteli 14**
- 7. Natura-arvioinnin perusteista**
- 8. Tarkasteltava Natura-alue ja sen suojeluperusteet**
- 9. Ranta-asemakaavan vaikutukset Särkipерä-Löyhkönen-Antinvaara Natura 2000-alueeseen**
 - 9.1 Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin**
 - 9.2 Vaikutukset suojeluperusteena oleviin lajeihin (liitteet II, I ja UHEX)**
 - 9.3 Yhteisvaikutukset**
- 10. Yhteenveto vaikutuksista Natura-alueeseen**
- 11. Vaikutusten lieventäminen**
- 12. Epävarmuustekijät**

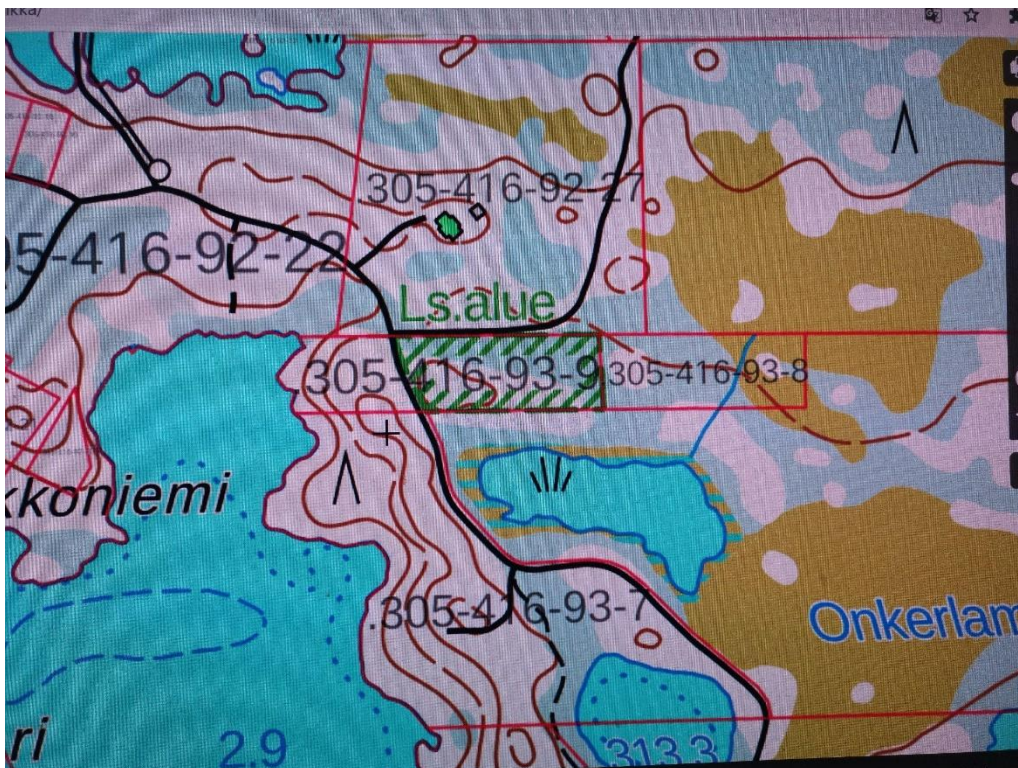
Lähteet

Ekotoni Ky
Y-tunnus 1016290-0
Vitikkalantie 4, 21570 SAUVO
GSM 0400 479740
jari.hietaranta@ekotoni.fi

kaikki valokuvat ©: Jari Hietaranta ja Arto Huhta

1. Johdanto

Kuusamon kaupungin Rukajärven itärannalla (Onkerniemen alue) sijaitsevalle ranta-asemakaava-alueelle (kuva 2) laaditaan KimmoKaavan toimesta ranta-asemakaavan muutosta ja laajennusta. Ensimmäinen ranta-asemakaava alueelle on hyväksytty 17.3.1986. Alueen kaavanmuutos on aloitettu maanomistajien toimesta jo vuonna 2011 ja muutos hyväksytty 26.11.2013. Vuonna 2019 ranta-asemakaavaan haluttiin maanomistajien toimesta tehdä edelleen muutoksia. (kuva 3). Ranta-asemakaavoitus koskee Natura -alueen osalta kiinteistöjä 305-416-92-27 (korttelit 13 ja 14) ja 305-416-93-7 (kortteli 9).

Kuva 1. Kiinteistörajat ja -tunnukset. Ranta-asemakaavan muutos ja osittainen laajennus koskee mm. kiinteistöjä 305-416-92-27 (korttelit 13 ja 14) ja 305-416-93-7 (kortteli 9). (Lähde: Kansalaisen karttapaikka).

2. Arvioitava ranta-asemakaavan muutos ja laajennus

Natura-arviointi on tehty 22.9.2019 päivätystä ranta-asemakaavan muutosehdotuksesta, kaavakartasta, kaavamerkinnöistä ja -määräyksistä ja kaavaselistuksesta. Natura-arvioinnin on tehnyt Ekotoni Ky:sta FL Jari Hietaranta, FT Arto Huhta sekä maastotöissä mukana ollut dosentti FT Ari-Pekka Huhta.

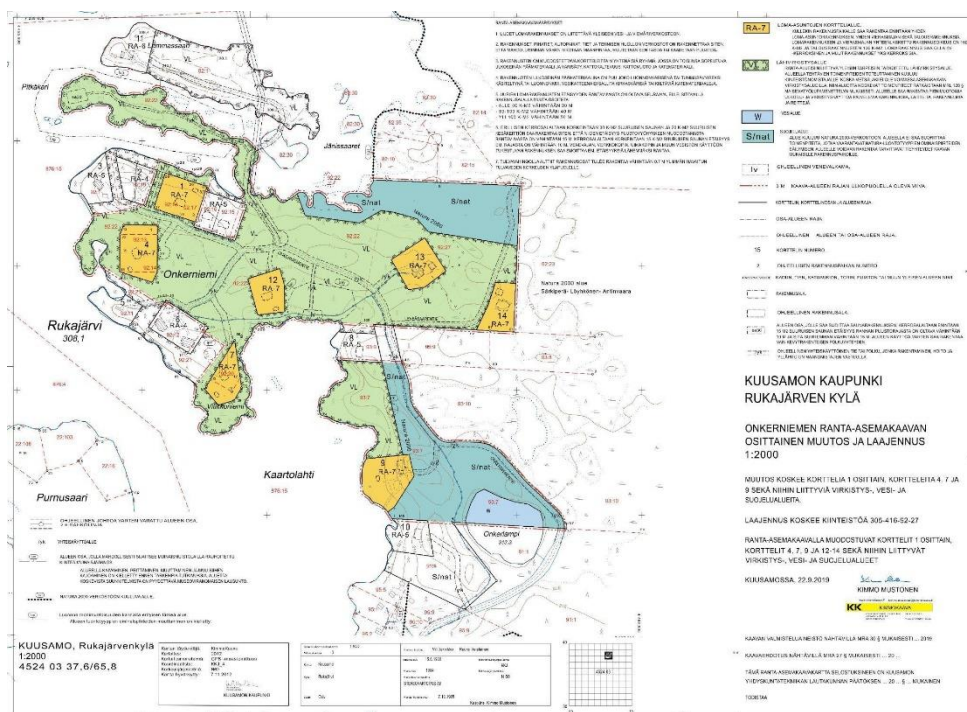

Kuva 2. Ranta-asemakaava-alueen yleispiirteinen sijainti Rukajärven itärannalla. (Lähde: KimmoKaava 2019).

3. Aineisto ja menetelmät

Natura-arvioinnissa tehtävänä oli arvioida loma-asutuksen kaavoittamiseen tähtäävän ranta-asemakaavan vaikutuksia *Särkipерä-Löyhkönen-Antinvaara* - Natura-alueeseen (FI1101627) ja sen suojeluperusteisiin. Käytännössä vaikutusarvioinnissa tehtävänä oli 1) suorittaa aikaisempaa aluetta koskevia luontoselvityksiä täydentävä ja tukeva tarkentava selvitys kohdistuen muutos- ja laajennusalueisiin sekä 2) arvioida Onkerniemen ranta-asemakaavan muutoksen vaikutuksia Natura 2000-alueeseen ja sen suojeluperusteisiin.

Lähtötietoina olivat käytettävissä aikaisempaa luontoselvitystä koskevat aineisto (Ekotoni 2011,2019), Natura-aluetta koskeva hoito- ja käyttösuunnitelma (Metsähallitus 2014) sekä ranta-asemakaavan muutoksen ja laajennuksen kaavaluonnos ja siihen liittyvä kavaselostus (KimmoKaava 2019). Lähtötietoina olivat myös käytettävissä lajitietokanta (www.laji.fi) ja FI101627 Natura-aluetta koskeva tietolomake.

Kuva 3. Onkerniemen ranta-asemakaavan muutos- ja laajennusalue. Kaavan muutokset kohdistuvat Natura-alueen osalta kortteleihin 9, 13 ja 14 (kaavamerkintä RA-7).

Kesällä 2021 kaavamuutoksen kohteena olevien korttelien linnusto laskettiin yhden kartoituskerran menetelmällä (Koskimies 1994). Lintuhavainnot kirjattiin jokaiselta kohteelta sekä niiden läheisyydestä noin 100 metrin etäisyydeltä kuljetuilta reiteiltä (ks. korttelikohtaiset kuvat 8,9,10). Linnuston kartoitus suoritettiin 28.6.2021 kello 8.00–11.30 välisenä aikana. Linnustoselvitys tehtiin yleisesti hyväksytyllä yhden kartoituskerran menetelmällä (Koskimies 1994). Koska kartoitetut kohteet olivat pinta-alaltaan pieniä, riittää yksi kartoituskerta kuvaamaan linnustoa riittävällä tarkkuudella. Maastossa kiinnitettiin erityistä huomiota direktiivilajeihin, joihin Natura-alueen suojeluperusteet ensisijaisesti pohjautuvat.

Kasvillisuuskartoitus tehtiin samassa yhteydessä linnuston kartoituksen yhteydessä ympäristöhallinnon ohjeistuksen mukaan kartoitettavilla korttelialueilla kevytinventointityyppisenä kartoituksena (Kempainen 2017).

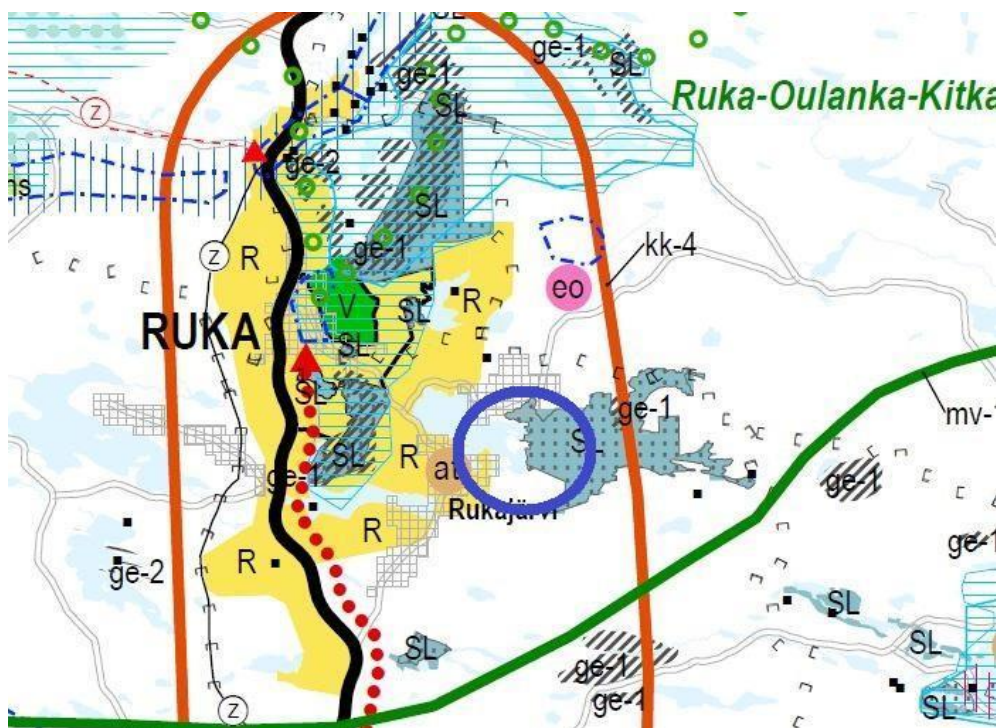
Kasvillisuuden kartoitti maastossa FT Arto Huhta ja määritykset varmisti dosentti Ari-Pekka Huhta Oulun yliopiston biodiversiteettisyksikön kasvimuseolta. Korttelialueilta selvitettiin myös isojen kuusien ja haapojen tyviltä liito-oravan papanoita eli merkkejä lajin läsnäolosta kartoitusalueella, vaikka liito-oravan levinneisyysalueen ei tiedetä ulottuvan Rukan korkeudelle asti (Shar ja muut, 2016). Alueella ei havaittu liito-oravan papanoita eikä tarkastelun kohteena olevat korttelit ja niiden lähialueet ole siten liito-oravan elinpiiriä.

Korttelialueella 9 (RA-7) on kyseessä korttelin rajauksen vähäisestä muutoksesta. Korttelialueella 13 (RA-7) on kysymys rakennusoikeuden vähäisestä lisäämisestä jo rakennettuun kortteliin ja kolmannessa muutoksessa, kortteli 14 (RA-7), on kyse kokonaan uuden korttelin sijoittamisesta. Viimeksi mainittu sijoittuisi kokonaisuudessaan Natura-alueelle ja olisi siten kokonaan uusi elementti kaavassa. Kahden ensin mainitun kohdalla kyse on vähäisistä muutoksista jo rakennetuilla tai rakenteilla olevilla tonteilla. Nämä molemmat korttelit sijaitsevat lähes kokonaan Natura-alue rajauksen ulkopuolella.

4. Kaavoitus ja maankäyttöhistoria

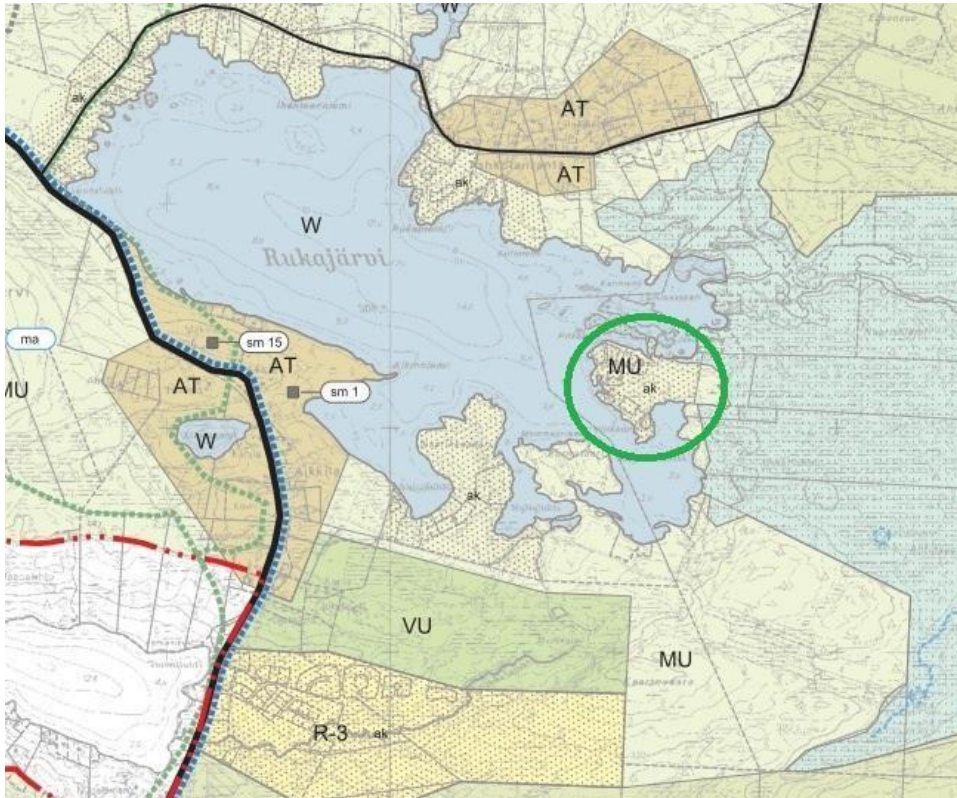
4.1 maakunta ja yleiskaavoitus

Maakuntakaava on vahvistettu ympäristöministeriössä 17.2.2005. Siinä alueelle ei ole varsinaisia varauksia. Rukajärven rannoilla muutoin on laajasti "Loma- ja matkailualueita (R)". Merkinnällä osoitetaan pääasiassa loma-asumiselle ja matkailua palveleville toiminnoille rakentamisalueita niihin kuuluvine liikenne-, virkistys- yms. alueineen. Suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen tarkoituksenmukaisempaan käyttöön loma-asunto- ja matkailutoimintojen kannalta, toimintojen mitoitukseen sekä aluevarausten yhteensovittamiseen. Alueen itäpuolella ja osittain siihen kuuluen on "Luonnonsuojelualueita" (SL). Lisäksi alue kuuluu merkinnän "Kuusamon matkailukaupungin kehittämisen alue" (kk-4) sisälle. Sillä osoitetaan Koillis-Suomen matkailukeskuksen ydinalue, jota kehitetään kansainvälisenä matkailu- ja kaupunkikeskuksena. Suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, tulee edistää toiminnallisesti monipuolisen ja maisemallisesti ja kaupunkikuvallisesti korkeatasoisen matkailukaupungin kehittämistä Kuusamon kaupunkikeskustan ja Rukan matkailukeskuksen muodostaman kaksoiskeskukseen varaan. **1. vaihemaakuntakaava** on hyväksytty maakuntavaltuustossa 2.12.2013 ja vahvistettu Ympäristöministeriössä 23.11.2015. Siinä ei alueelle ole mitään merkintöjä. **2. vaihemaakuntakaavan** ehdotus on ollut nähtävillä 5.9.-4.10.2016 ja maakuntavaltuusto hyväksyi sen 7.12.2016. **3. vaihemaakuntakaava** on hyväksytty maakuntavaltuustossa 11.6.2018. Valitusten käsittely on kesken, mutta kaava on kuulutettu tulevan voimaan.

Kuva 4. Ote maakuntakaavasta (Lähde: Pohjois-Pohjanmaan liitto 2018).

Kuusamon kunnanvaltuusto on 13.5.1991 hyväksynyt **Rukan osayleiskaavan**. Se on ollut varsin yleispiirteinen. **Osayleiskaavan muutos** on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 3.4.2007 § 15. Kaavan muutosalue on ydinalueen ulkopuolella ja siinä alue on "**Maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja**" (MU). Ranta-asemakaavoitettu alue on merkitty voimassa olevaksi asemakaava- alueeksi (ak). Alueen itäpuolella ja osittain kaava-alueella on laaja "**Luonnonsuojelualue**" (SL). Ote osayleiskaavasta on ohessa.

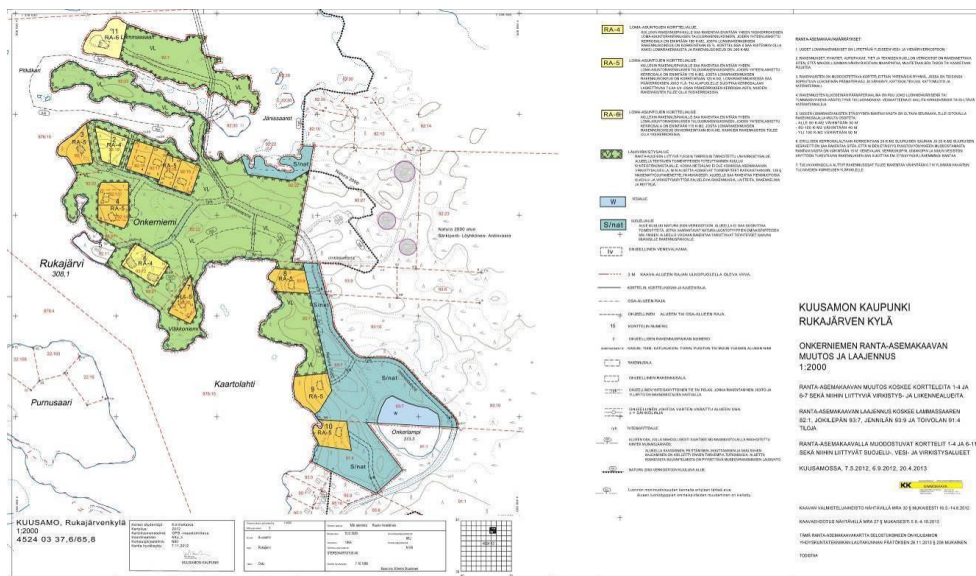
Kuva 5a. Ote Rukan osayleiskaavasta (Lähde: Kuusamon kaupunki,1991).

MU	MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISTÄ ULKOILUN OHJAAMISTARVETTA TAI YMPÄRISTÖARVOJA. Alue varataan pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sekä ulkoiluun ja retkeilyyn. Alueeseen voi sisältyä metsälain (1093/1996) 10 §:n mukaisia tärkeitä elinympäristöjä. Kaavaselostuksen liitekartalla osoitetaan mm. vähäpuustoisia soita ja kallioalueita. Metsänhoidossa on otettava huomioon alueen maisema-arvot ja virkistyskäyttö. Alueella on voimassa MRL 43 §:n mukainen toimenpiderajoitus. (Maisemaa muuttavaa toimenpidettä varten tarvitaan MRL 128 §:n mukainen maisematuomio.) Rakentamista ja suunnittelua koskevat samat määräykset kuin rakentamista maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M). Lisäksi alueelle rakennettaessa tai alueen käyttöä suunniteltaessa tulee huomioida alueen maisema ja luonto. Laadittaessa tai muutettaessa asemakaavaa tai muuta maankäytön suunnitelmaa on huolehdittava, että: - Suunnitelma edistää Rukan suunnitelmallista maankäyttöä. - Suunnitelma ei vaikuta Rukan yleiskaavan mukaiseen yhdyskuntarakenteeseen tai kokonaisuuteen. - Alueelle, jolla ei ole ollut lainvoimaista asemakaavaa ennen 19.6.2000, voidaan osoittaa rakennusoikeutta korkeintaan 300 kem² jokaista kaavaan sisältyvää rakentamiskelpoista 5 ha:n maa-alueetta kohti.

Kuva 5b. Ote Rukan osayleiskaavan (1991) liittyvästä kaavaselostuksesta (Lähde: Kuusamon kaupunki, 1991).

4.2 Ranta-asemakaavoitus

Onkerniemen ensimmäinen rantakaava on hyväksytty Kuusamon kunnanvaltuustossa 17.3.1986 ja vahvistettu Oulun lääninhallituksessa 4.9.1987. Kaavan ensimmäinen osittainen muutos ja laajennus hyväksyttiin Kuusamon yhdyskuntatekniikan lautakunnassa 26.11.2013. Rantakaava on laajasti toteutunut kaavasuunnitelmien mukaisesti.

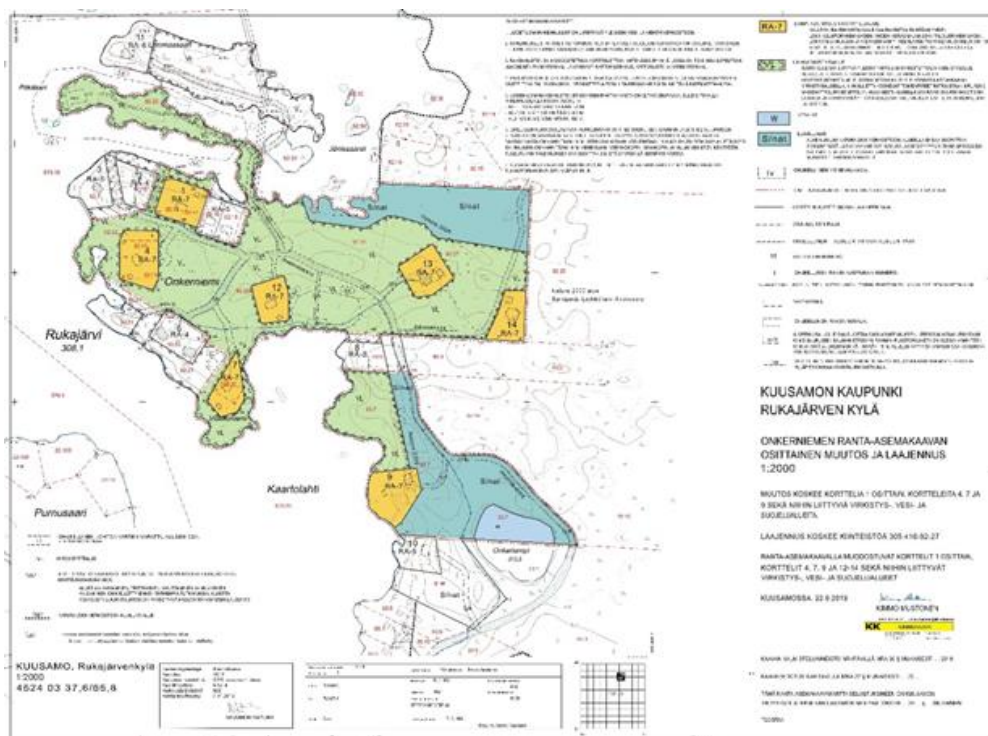

Kuva 6. Ote vuoden 2013 ranta-asemakaavasta (Lähde: KimmoKaava 2013).

5. Arvioitava ranta-asemakaavaehdotus

Tämä Natura-vaikutusten arviointi kohdistuu pääosin toiseen, tekeillä olevaan ranta-asemakaavan muutokseen. Hankkeen vireille tulosta tiedotettiin 10.9.2020 ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 10.9.2020 alkaen. Samalla olivat ranta-asemakaavan valmisteluaineisto ja kaavaluonnos nähtävillä 10.9.-9.10.2020.

Ranta-asemakaavan muuttaminen on lähtenyt liikkeelle maanomistajien eri aikaisista aloitteista eri puolilla aluetta. Tarkoitus on ottaa huomioon toteutunut rakentamistilanne, maanomistus, lisätä tonttikohtaista rakennusoikeutta ja tutkia mahdollisesti rakennuspaikkojen lisäämistä, vähentämistä, siirtämistä ja rajojen tarkennuksia. Kaavan muutos- ja laajennusalue on yksityisten omistuksessa. Kaavoitus koskee Natura -alueen osalta kiinteistöjä 305–416–92-27 (korttelit 13 ja 14) ja 305-416-93-7 (kortteli 9).

Kuva 7. Ote valmisteilla olevasta ranta-asemakaavan muutoksesta ja laajennuksesta. Kaavoitus koskee Naturan osalta kiinteistöjä 305–416-92-27 (korttelit 13 ja 14) ja 305-416-93-7 (kortteli 9). (KimmoKaava 2019). Kiinteistörajat ovat tarkemmin nähtävillä kuvissa 8,9 ja 10.

5.1. Kaavoituksen kulku ja tähänastinen päätöksenteko

- Luonto- ja maisemaselvitys, pohjakartan täydentäminen 07-08 / 2019.
- Muutoksen vireille tulosta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tiedotetaan kirjeillä lähialueen maanomistajille, kuulutuksella ja informaatiolla muille osallisille. Alustavat luonnokset pidetään nähtävillä. Pyydetty tarvittavat lausunnot. 10.9.-9.10.2020.
- Suunnitelmia tarkennetaan saadun palautteen perusteella. Kaavaehdotuksen laatiminen, asiakirjojen viimeistely. 10–12 / 2020.
- Kaavaehdotus nähtävillä maankäyttö- ja rakennuslain 65 § mukaisesti, esittelyt osallisille, viranomaisneuvottelu tarvittaessa 01–02 / 2021.
- Kaavamuutoksen hyväksyminen yhdyskuntatekniikan lautakunnassa 03-05 / 2021.

Suunnitelmia ja asiakirjoja tarkennetaan jatkuvasti työn kuluessa. Neuvotteluista ja osallistumisesta pidetään pöytäkirjaa. Tärkeimmät asiat dokumentoidaan KimmoKaavan kaaselostuksessa. Edellä mainittu suunnitelma ei ole toteutunut vaaditun Natura -arvioinnin ja sen vaatimien selvitysten vuoksi.

6. Arvioitavat muutuskorttelit ja niiden luonto

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus on edellyttänyt Natura-arviointia osana kaavoitusprosessia. Natura-arviointi kohdistuu kolmeen kaavamuutoksessa esitettyyn muutokseen. Korttelialueella 9 (RA-7) on kyseessä tonttialueen (korttelin) rajauksen vähäisestä muutoksesta. Korttelialueella 13 (RA-7) on kysymys rakennusoikeuden lisäämisestä rakennetulle tontille (kortteliin) ja kolmannessa muutoksessa (14 RA-7) on

kokonaan uuden tontin (korttelin) sijoittamisesta. Viimeksi mainittu kortteli (14) sijoittuisi kokonaisuudessaan Natura-alueelle ja olisi siten kokonaan uusi elementti kaavassa. Kahden ensin mainitun kohdalla kyse on vähäisistä muutoksista nykyisen kaavan tontille ja jo rakennetulle tontille. Nämä molemmat sijaitsevat suurimmalta osaltaan Natura-alue rajauksen ulkopuolella.

Laajennus- ja muutosalueen kaavamääräykset em. kolmea korttelialuetta koskien määräävät seuraavaa (RA-7, VL, W, S/nat).

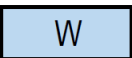
LOMA-ASUNTOJEN KORTTELIALUE.

KULLEKIN RAKENNUSPAIKALLE SAA RAKENTAA ENINTÄÄN YHDEN LOMA-ASUNTORAKENNUKSEN, YHDEN VIERASMAJAN SEKÄ TALOUSRAKENNUKSIA. LOMARAKENNUKSEN JA VIERASMAJAN YHTEENLASKETTU RAKENNUSOIKEUS ON 150 K-M2 JA TALOUSRAKENNUSTEN 100 K-M2. LOMARAKENNUS SAA OLLA 1/2 -KERROKSINEN JA MUUT RAKENNUKSET YKSIKERROKSISIA.

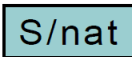

LÄHIVIRKISTYSALUE

RANTA-ALUEISIIN LIITTYVÄ YLEISIIN TARPEISIIN TARKOITETTU LÄHIVIRKISTYSALUE. ALUEELLA TEHTÄVIEN TOIMENPITEIDEN TOTEUTTAMINEN KUULUU KIIINTEISTÖNOMISTAJALLE. KOSKA METSÄLAKI EI OLE VOIMASSA ASEMAKAAVAN VIRKISTYSALUEILLA, NIIN ALUETTA KOSKEVAT TOIMENPITEET RATKAISTAAN MRL 128 § MAISEMATYÖLUPAMENETTELYN MUKAISESTI. ALUEELLE SAA RAKENTAA PIENIMUOTOISIA ULKOILU- JA VIRKISTYSKÄYTTÖÄ PALVELEVIA RAKENNUKSIA, LAITTEITA, RAKENNELMIA JA REITTEJÄ.

VESIALUE.

SUOJELUALUE

ALUE KUULUU NATURA 2000-VERKOSTOON. ALUEELLA EI SAA SUORITTA A TOIMENPITEITÄ, JOTKA VAARANTAVAT NATURA-LUONTOTYYPPIEN OMINAISPIIRTEIDEN SÄILYMIEN. ALUEELLE VOIDAAN RAKENTAA TARVITTAVAT TIEYHTEYDET KAAVAN MUKAISILLE RAKENNUSPAIKOILLE.

Kuva 7b. Ote ranta-asemakaavaluonnoksen kaavamerkinnoistä (Lähde: KimmoKaava 2019).

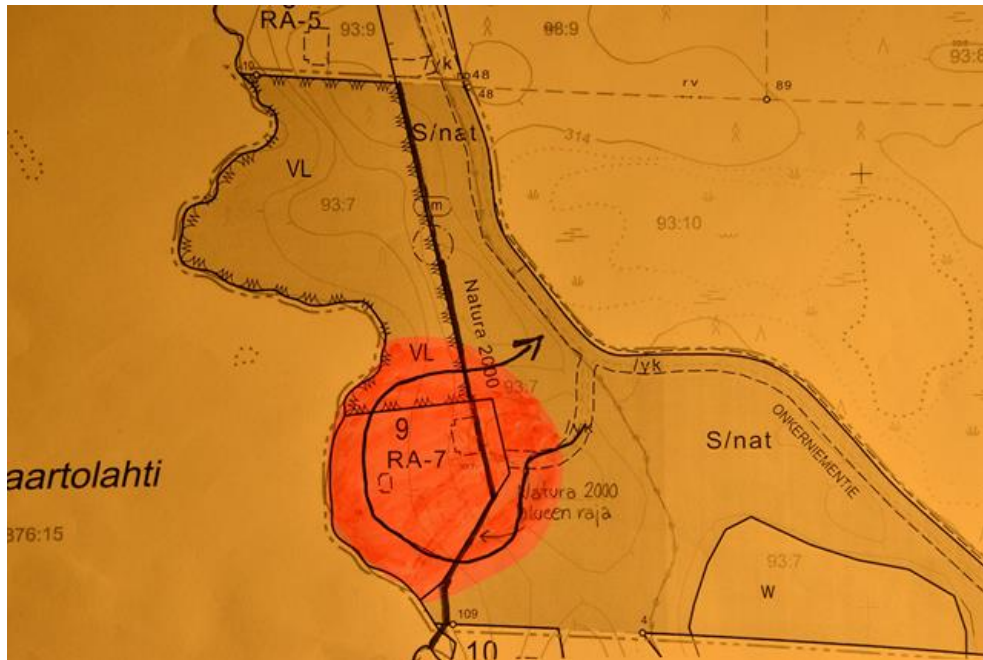
6.1. Kortteli 9 (yksi rakennuspaikka)

Korttelin voimassa olevan ranta-asemakaavan (2013) mukainen pinta-ala on 0,445 ha ja kaavaehdotuksessa (2020) esitetty uusi pinta-ala on 0,543 ha eli kaavaehdotuksessa on esitetty 0,098 ha pinta-alan lisäystä. Kaavamuutos luonnoksessa (KimmoKaava 2019) korttelia laajennetaan hieman pohjoiseen VL-alueelle ja pieneltä osin myös itä suuntaan nykyiselle Natura-alueelle. Natura -alueelle laajennus on n. 105 m2. Uusi, kaavassa esitetty, rakennusoikeus olisi 250 kerrosneliötä, jossa kasvaa vanhaan kaavaan 80 kerrosneliötä (ks. kuva 8). Päärakennus sijaitsisi kiinteistön itäosassa aivan Natura -alueen rajassa ja saunarakennus lähempänä rantaa.

Korttelialueen säilynyt ja laajennusalueen kasvillisuus on MT-tyyppin kuusivaltaista sekametsää (ks. kuva alla). Sekapuuna on nuorta koivua mutta kuuset ovat melko kookkaita. Kiinteistön itäosa korttelin ulkopuolella on enemmän korpimaista. Kenttäkerrosta luonnehtii mustikka, joka on ehdoton valtalaji. Sen ohella esiintyy puolukkaa, variksenmarjaa ja jokunen kanerva. Maapuita tai pystypökölöitä ei esiinny. Korttelialueelle on jo rakennettu tiestöä ja varastoja. Metsän pohjan sammalia olivat muun muassa metsäkerrossammal, seinäsammal, kynsisammalet ja korpikarhunsammal. Muita tärkeitä Natura 2000 tietolomakkeessa mainittuja kasvi- ja eläinlajeja ei alueella havaittu.

Korttelialueella havaittuja lintulajeja olivat punarinta, pajulintu ja räkättirastas. Korttelin yli lensi kalalokki länteen Rukajärven suuntaan. Korttelialueen metsä on voimakkaasti hoidettua, mikä vaikuttaa lintulajistoon. Tontilla on jo rakennettu tiestöä ja rakennusten pohjia. Luonnollista metsäkasvillisuutta on poistunut.

Korttelin välittömässä läheisyydessä (noin 50 metrin etäisyydellä) ei ole luontotyyppin II mukaisia luontotyyppisiä. Kartoitetulla alueella ei havaittu direktiivin 2009/147/EY artiklan ja direktiivin 92/ETY liitteen mukaisia lajeja. Laji.fi-tietokannassa ei korttelin alueelta ollut eliöhavaintoja.

Kuva 8. Korttelin 9 alueella ja sen läheisyydessä kartoitettu alue (oranssi väri) ja kuljettu reitti merkitty nuoliviivalla.

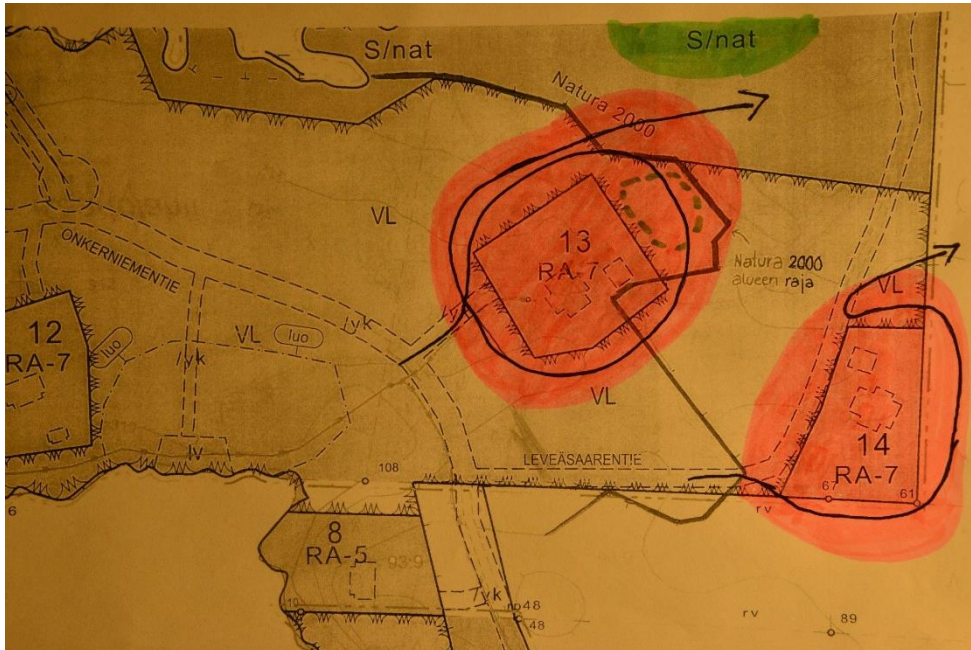
Kuvat 9ab Korttelialueen kasvillisuutta korttelialueen reunavyöhykkeellä. Tontilla on aloitettu rakentamisen valmistelu.

6.2 Kortteli 13 (yksi rakennuspaikka)

Kortteli 13 ei ollut mukana vuoden 2013 kaavanmuutoksessa. Rakennuspaikan rakentaminen on toteutettu ennen vuotta 2013. Uudessa kaavaehdotuksessa (2019) asuinkorttelin pinta-ala on esitetty 0,4151 ha. Pieni osa (n. 245 m²) korttelista sijoittuu Natura-alueelle. Uudessa kaavassa rakennusoikeutta esitetään 250 kerrosneliötä, jossa kasvua entiseen on 80 kerrosneliötä. Siitä suurin osa on talousrakennusten rakennusoikeutta. Nykyiset rakennukset sijaitsevat korttelin keskiosassa. Kortteli laajentuisi vain pieneltä osin Natura-alueelle (korttelin kaakkoisosaa).

Korttelialue on MT-tyypin kuusivaltaista sekametsää. Korttelin laajennusalueen kasvillisuus on tavanomaista kuusi-koivuvallasta tuoretta sekametsää. Alueen kenttäkerroksen kasvillisuutta luonnehtii mustikka. Pohjakerroksen sammalia korttelin alueella olivat metsäkerrossammal, seinäsammal ja kynsisammalet.

Muita tärkeitä Natura 2000 tietolomakkeessa mainittuja kasvi ja eläinlajeja ei alueella havaittu. Maapuita tai pystypökölöitä ei esiinny. Korttelialueelle on jo rakennettu loma-asunto ja varasto. Asuinkorttelin pohjoiskoillispuolella on muurainkorpi. Korttelialueen koillispuolella, alueen läheisyydessä, on mesotrofinen suursaraneva, joka on Natura 2000-suojelualueella (ks. kuva 10a, yllä vasemmalla). Asuinkorttelin alueella tai lähialueella havaittuja lintulajeja olivat pajulintu ja vihervarpunen. Korttelialueen metsässä näkyy selvästi metsänhoidon vaikutukset, minkä vuoksi lintulajisto on niukka.

Kuva 10. Korttelien 13 ja 14 alueella ja sen läheisyydessä kartoitettu alue (oranssi väri) ja kuljettu reitti. Mesotrofinen suursaraneva merkitty vihreällä värillä ja muurainkorpi rajattu vihreällä katkoviivalla.

Kaavoitettavalle rakentamiselle ei ole rajoitteita, jos se rajoittuu kankaalle. Kartoitetulla alueella ei havaittu direktiivin 2009/147/EY artiklan ja direktiivin 92/ETY liitteen mukaisia lajeja. Suursaranevan vesitalous vaikutti hyvältä ja tontin kankaalle suunniteltu lisärakentaminen ei todennäköisesti vaikuta sen vesitaseeseen ja luonnontilaan. Kyseiseltä nevalta ei löydetty erityisen merkittäviä luontoarvoja. Ainoat merkittävät suursaranevaa ilmentävät kasvilajit olivat herttakaksikko ja äimäsara.

Jos rakentaminen rajoittuu kuivahkolle kankaalle, se ei vaikuta Natura 2000-alueeseen kuuluvan mesotrofinen suursaranevan vesitaseeseen. Laji.fi-tietokannassa ei korttelin alueelta ollut eliöhavaintoja.

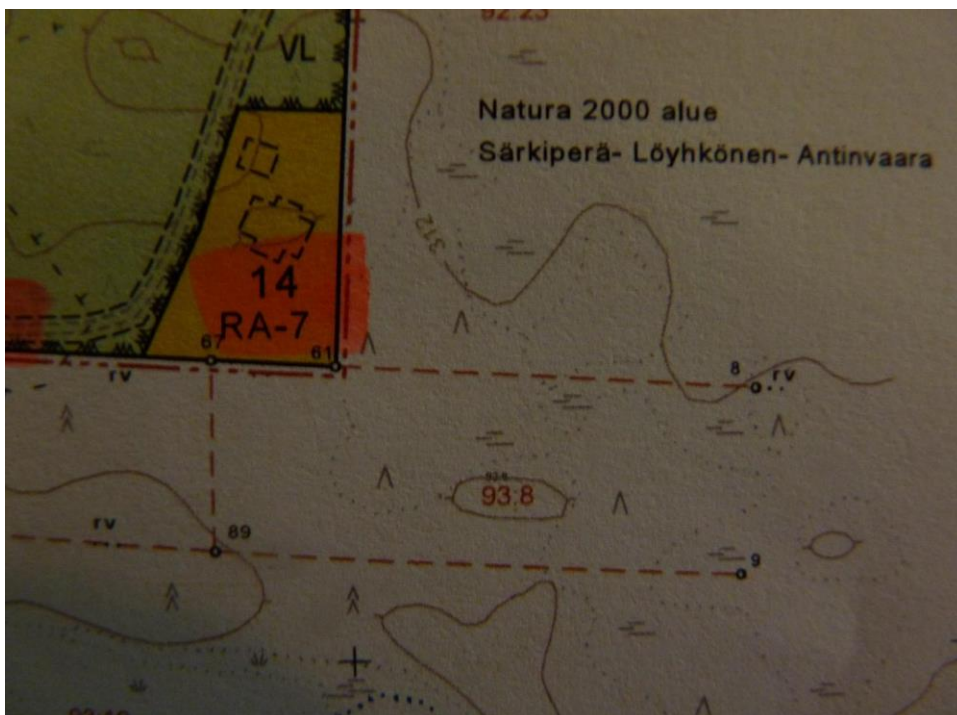

Kuvat 11a-d. Korttelialueella on olemassa oleva loma-asunto. Sen lähiympäristö on pihapiiriä (kuva oikea yllä). Muilta osin korttelialue on tavanomaista MT-tyyppin tuoretta kangasta (kuvat alarivissä). Korttelialueen koillispuolella sijaitsee huomionarvoinen mesotrofinen suursaraneva (ks. kuva yllä vasemmalla).

6.3 Kortteli 14 (yksi kortteli ja rakennuspaikka)

Vuoden 2020 kaavaehdotuksessa korttelin pinta-alaksi on esitetty 0,349 ha ja rakennusoikeuden määräksi 250 kerrosneliötä. Kortteli sijoittuu kokonaisuudessaan Natura-alueelle. Rakentamista säätelee korttelialuetta RA-7 koskevat määräykset (ks. edellä). Korttelialue sijaitsee pienellä ablaatiomoreenikumpareella aivan Leveäsaarentien välittömässä läheisyydessä. Tie tekee korttelin kohdalla lähes 90 asteen mutkan.

Kuva 12. Loma-asunto rakentamiseen suunniteltu korttelialue 14 on kokonaan uusi kortteli vuoden 2013 kaavaan verrattuna.

Puusto korttelialueella koostuu sekä kuusesta että koivusta. Puusto on aika saman ikäistä. Maapuita ei esiinny. Kenttäkerros mainitulla kumpareella on MT-tyyppin mustikka-variksenmarjavaltaista. Pohjakerroksen lajistosta kohteella havaittiin metsäkerrossammal, seinäsammal ja kynsisammaleet (ks. kuvat alla), mutta Itä-

ja kaakkoisosaltaan alue oli rämekorpea ja korttelin eteläosassa korpea. Muita tärkeitä Natura 2000 tietolomakkeessa mainittuja kasvi- ja eläinlajeja ei alueella havaittu.

Ainoa alueella havaittu lintulaji oli pajulintu. Kartoitetulla alueella ei havaittu maastokäynnillä direktiivin 2009/147/EY artiklan ja direktiivin 92/ETY liitteen mukaisia lajeja. Laji.fi-tietokannassa ei korttelin alueelta ollut eliöhavaintoja.

Korttelialueella ja korttelin välittömässä läheisyydessä (noin 50 metriä korttelista) Särkipä-Löyhkönen-Antinvaaran hoito- ja käyttösuunnitelmassa (Alatossava ym. 2014) mainittuja Natura 2000-luontotyyppisiä ei havaittu.

Ei esteitä lisärakentamiselle, jos rakentaminen rajoittuu MT-kankaalle kuvan 10 osoittamaan paikkaan kiinteistön keskiosaan. Korttelin koillispuolella sijaitsevan suursaranevan (ks. kortteli 9 kuvaus) vesitalous oli luonnontilainen. Tontille suunniteltu loma-asuntorakentaminen ei todennäköisesti vaikuta Natura-alueen vesitaseeseen, sen luonnontilaisuuteen. Rakentaminen ei uhkaa direktiivin 2009/147/EY artiklan ja direktiivin 92/ETY liitteen mukaisia lajeja eikä direktiivin mukaisia luontotyyppisiä.

Kuvat 13a-c. Korttelialueen 14 (RA-7) nykyistä metsäkasvillisuutta.

7. Natura-arvioinnin perusteista

Luonnonsuojelulain 65 § edellyttää, että ”jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset”.

Natura-arvioinnin ensimmäisessä vaiheessa tarkastellaan varsinaisen arvioinnin tarvetta eli sitä heikentääkö hanke Natura 2000 -alueen luonnonarvoja (joita ovat luontodirektiivin liitteen I luontotyypit ja liitteen II lajit; lintudirektiivin mukaisilla SPA-alueilla lintudirektiivin liitteen I lajit). Jos hankkeen todetaan heikentävän suojeltavia luonnonarvoja, on arvioitava, onko tämä heikentyminen todennäköisesti merkittävää.

Toisessa vaiheessa arvioidaan, onko luonnonarvojen heikkeneminen sellaista, että lupa (esim. rakentaminen) voidaan myöntää tai suunnitelma (esim. ranta-asemakaavan muutos) voidaan hyväksyä tai vahvistaa (mm Söderman 2003). Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen tai hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos luonnonsuojelulain 65 §:ssä tarkoitettu arviointi- ja lausunnotonettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.

Tässä Natura-arvioinnissa on tarkasteltu Onkerniemen ranta-asemakaavan muutoksen ja laajennuksen välittömiä ja välillisiä vaikutuksia. Välittömästä vaikutuksesta on kyse silloin, kun ympäristöä muuttava toimenpide, tässä tapauksessa ranta-asemakaavan muutoksen mukaiset korttelimuutokset Natura-alueen ulkopuolella ja uusi korttelialue Natura-alueen sisällä, kohdistuu suoraan suojeltavan luontotyyppin tai lajin esiintymisalueelle. Välillisessä vaikutuksessa on kyse esimerkiksi silloin, jos Natura 2000 -alueen ulkopuolella tehtävä rakentaminen aiheuttaisi sellaisia muutoksia, jotka heijastuisivat epäedullisesti Natura 2000 -alueen luontotyyppeihin ja suojeluperusteena oleviin lajeihin ja/tai niiden elinympäristöihin.

Tässä arvioinnissa tarkasteltava vaikutusalue kohdistuu mainittujen kortteleiden välittömään läheisyyteen noin 50 m etäisyydelle korttelialueen rajasta.

Luontodirektiivissä ei ole suoraan määritelty, milloin Natura 2000 -alueen luonnonarvot heikentyvät ja milloin heikentyminen on merkittävää. Euroopan komission (2000) julkaisemassa ohjeessa todetaan, että vaikutusten merkittävyys on kuitenkin määritettävä suhteessa suunnitelman tai hankkeen kohteena olevan suojeltavan alueen erityispiirteisiin ja luonnonolosuhteisiin, ottaen erityisesti huomioon alueen suojelutavoitteet.

Jotta häiriö olisi merkittävä, on sen vaikutettava luontotyyppin tai lajin suojelun tasoon. Arvioitaessa häiriön merkittävyyttä luontodirektiivin tavoitteiden kannalta voidaan käyttää sen artiklassa 1 olevia määritelmiä.

Artiklan mukaan luontotyyppin suojelun taso katsotaan suotuisaksi, kun:

- luontotyyppin luontainen levinneisyys sekä alueet, joilla sitä esiintyy kyseessä olevalla alueella ovat vakaita tai laajenemassa

- erityinen rakenne ja erityiset toiminnot, jotka ovat tarpeen luontotyyppin säilyttämiseksi pitkällä aikavälillä, ovat olemassa ja säilyvät todennäköisesti ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa ja
- alueelle luonteenomaisten lajien suojelun taso on suotuisa

Lajin suojelun taso katsotaan suotuisaksi, kun:

- kyseisen lajin kannan kehittymistä koskevat tiedot osoittavat, että tämä laji pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään luonnollisten elinympäristöjensä elinkelpoisena osana, ja
- lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene eikä ole vaarassa pienenemään ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa, ja
- lajin kantojen pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö.

Edellä olevasta seuraa, että:

- mikä tahansa tapahtuma, joka vaikuttaa lajin alueella esiintyvää kantaa vähentävästi pitkällä aikavälillä, voidaan katsoa merkittäväksi häiriöksi.
- mikä tahansa tapahtuma, joka vaikuttaa lajin levinneisyysaluetta pienentävästi tai lisää sen pienentymisvaaraa alueella, voidaan katsoa merkittäväksi häiriöksi.
- mikä tahansa tapahtuma, joka vaikuttaa lajin elinympäristön laajuutta supistavasti alueella, voidaan katsoa merkittäväksi häiriöksi (Euroopan komissio 2000).

Tässä arvioinnissa käytetään Södermanin (2003) vaikutusten merkittävyyden luokitusta ja niihin liittyviä kriteereitä:

- **Suuri merkittävyys:** Hanke heikentää suojeltavan lajin tai luontotyyppin suojelutasoa tai johtaa luontotyyppin/lajin katoamiseen lyhyellä aikavälillä.
- **Kohtalainen merkittävyys:** Hanke heikentää kohtalaisesti suojeltavan aljin tai luontotyyppin suojelutasoa tai johtaa luontotyyppin /lajin katoamiseen pitkällä aikavälillä.
- **Vähäinen merkittävyys:** Hankkeella on vähäisiä vaikutuksia suojeltavaan lajiin tai luontotyyppiin eikä hanke uhkaa luontotyyppin/lajin säilymistä alueella.
- **Merkityksetön:** Hankkeesta ei aiheudu vaikutuksia suojeltavaan lajiin tai luontotyyppiin.

Vaikutusten merkittävyyttä koko alueen kannalta arvioidaan "koskemattomuuden" (*integrity of the site*) kautta. Luontodirektiivissä ja komission ohjeessa todetaan, että hanke ei saa uhata Natura 2000 -alueen koskemattomuutta, ts koko alueen ekologisen rakenteen ja toiminnan tulee säilyä. Lisäksi niiden lajien, joiden vuoksi kohde on valittu Natura 2000-verkoston, kantojen tulee säilyä elinvoimaisina.

Euroopan komission (2000) ohjeen mukaan negatiivinen vaikutus alueen eheyteen on ns. lopullinen kriteeri, jonka perusteella todetaan, ovatko vaikutukset merkittäviä. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohta määrää, että viranomaiset saavat hyväksyä hankkeen tai suunnitelman vasta varmistuttuaan siitä, että se "ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen". Kyse on siis siitä, että voiko Natura 2000 alue hankkeesta tai suunnitelmasta (tässä siis ranta-asemakaavamuutoksen mukainen rakentaminen) huolimatta pitkälläkin

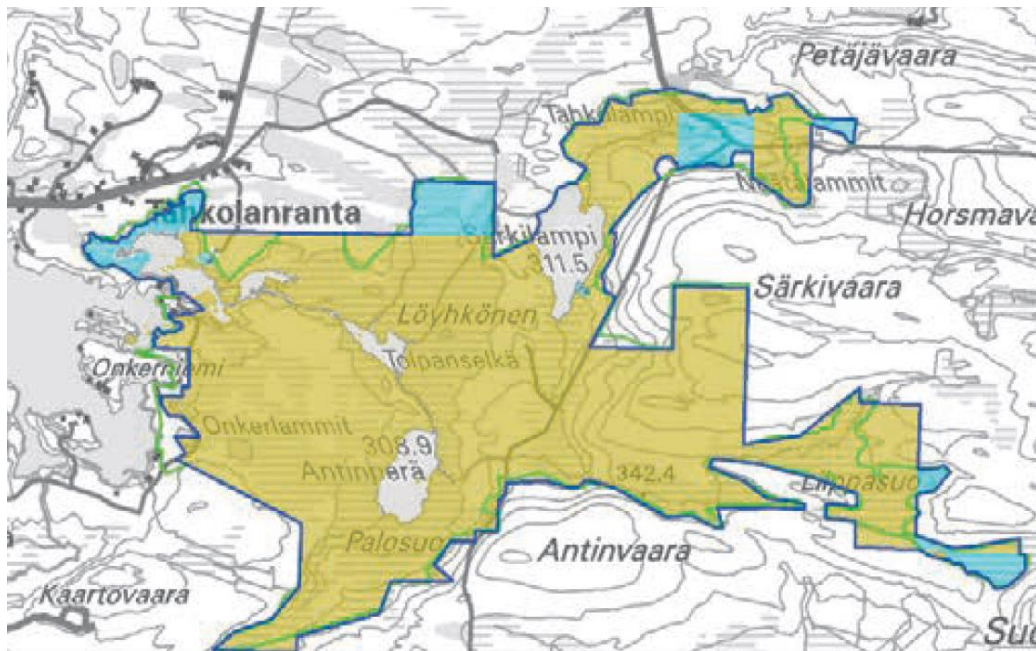
aikavälillä säilyä sellaisena, että sen suojeluperusteisiin kuuluvat luontotyypit eivät” mainittavasti supistu ja suojeltavien lajien populaatiot pystyvät kehittymään suotuisasti tai vähintään säilymään nykyisellä tasolla”.

8. Tarkasteltava Natura 2000-alue ja sen suojeluperusteet

Särkipерä-Löyhkönen-Antinvaara (FI1101627) kuuluu Natura -suojelualueverkostoon EY:n luontodirektiivin mukaisena SAC-alueena. Natura-alue sijaitsee Kuusamon kaupungin alueella. Tavoitteena on perustaa koko Natura-alueelle luonnonsuojelulain mukainen suojelualue.

Särkipерä-Löyhkönen-Antinvaaran alue on soidensuojeluohjelman aluetta, ja siihen kuuluu myös pienialainen lehtojensuojeluohjelman alueen (Antinvaara 8,5 ha). Alue on kokonaisuudessaan soiden ja pienviesien ohella merkittävä kosteikkolinnustokohteena. Natura-alue on 799 ha laajuinen, ja siihen kuuluu myös lähes 60 ha yksityisiä suojelualueita (YSA) sekä yhteisiä vesialueita. Särkipерä-Löyhkönen-Antinvaara on suojelukohde, johon ei nykyisellään kohdistu merkittäviä käyttöpaineita. Alueelle ei olla ohjaamassa virkistyskäyttöä, vaan sitä käyttävät paikalliset asukkaat, lintuharrastajat ja muut omatoimirekijät.

Alue kuuluu Natura -verkostoon, soidensuojeluohjelmaan ja Antinvaaran osalta lehtojensuojeluohjelmaan (8,5 ha) sekä pieneltä osin myös yksityismaiden luonnonsuojelualueita. Metsähallituksen aluetta koskevassa hoito- ja käyttösuunnitelmassa (2014) nyt tarkastelun kohteena olevat ranta-asemakaava-alue laajennuksineen on jätetty ulkopuolelle (ks. kuvat alla).

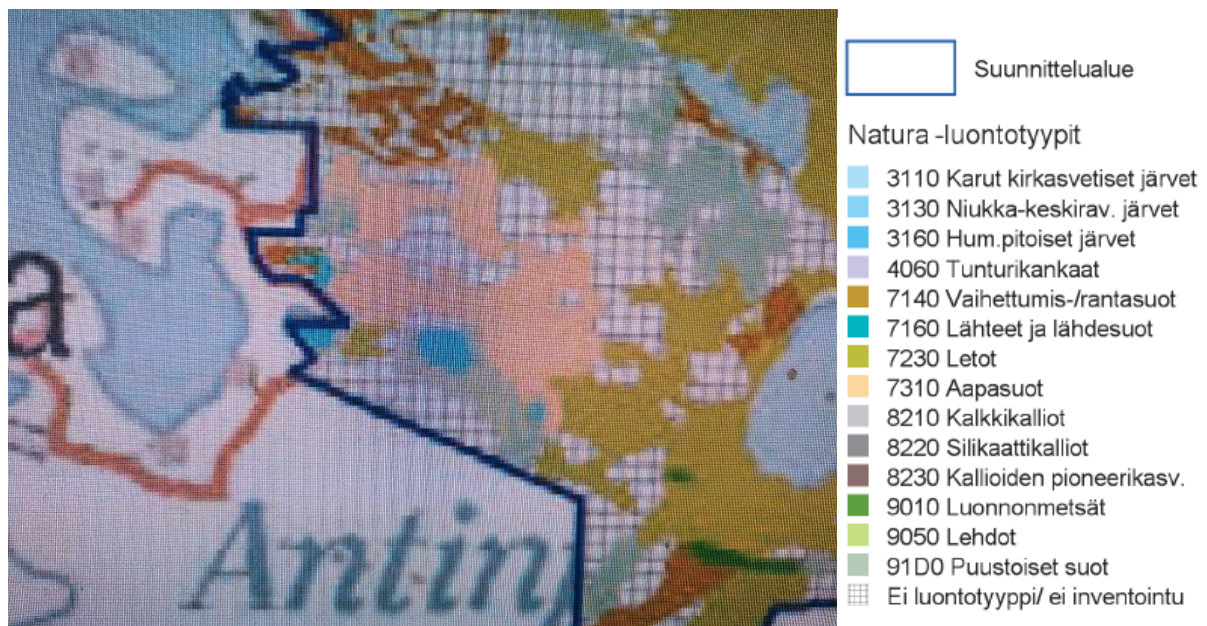
Kuva 14. Natura-alueen rajaus on esitetty vihreällä. Käyttö- ja hoitosuunnitelman alueellinen kohdentuminen on esitetty sinisellä viivalla. (Lähde: Metsähallitus 2014).

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan Natura-alueen perustamistarkoituksesta ja tavoitteista oheisen taulukon mukaisesti. (Metsähallitus 2014).

Taulukko 1. Ote Natura-alueen suojelutavoitteista (Lähde: Metsähallitus 2014).

Särkipera–Löyhkönen–Antinvaara	Natura 2000	Luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä mainittujen lajien suotuisan suojelutason turvaaminen.
Särkivaaran–Löyhkösen alue	Soidensuojeluohjelma	Säilyttää riittävästi suokokonaisuuksia luonnontilaisina kaikkien suoyhdistymätyyppien alueilla. Suojelun perusteita ovat mm. alueella esiintyvien eri suotyyppien ja suolintujen edustavuus, määrä ja jakauma, uhanalaiset eliölajit sekä sen maisemallinen merkitys. Lisäksi alueella on myös arvokkaita rinneletoja ja -lehtoja.
Särkipera–Löyhkönen–Antinvaara	YSA	Säilyttää riittävästi suokokonaisuuksia luonnontilaisina kaikkien suoyhdistymätyyppien alueilla. Suojelun perusteita ovat mm. alueella esiintyvien eri suotyyppien ja suolintujen edustavuus, määrä ja jakauma, uhanalaiset eliölajit sekä sen maisemallinen merkitys. Lisäksi alueella on myös arvokkaita rinneletoja ja -lehtoja. Särkipera–Löyhkösen–Antinvaaran alueella on useita YSA-kohteita. Tarkempi yhteenveto kohteista löytyy liitteestä 1.
Antinvaaran lehto	Lehtojensuojeluohjelma	Säilyttää rehevää lehtoluontoa ja siihen liittyviä muita luontotyyppisiä kasvi- ja eläinlajeja. Suojelun perusteita ovat mm. rehevät lehto- ja lehtopainanteet sekä uhanalainen kasvilajisto.

Onkerniemen ranta-asemakaavan kolmesta korttelista (KimmoKaava 2019) kaksi ulottuu pieneltä osin Natura -alueelle ja yksi on kokonaan sen sisällä.

Kuva 15. Ote hoito- ja käyttösuunnitelmasta. Suunnitelma ei ulotu yksityisten maalle eli kaava-alueelle. (Lähde: Metsähallitus, 2014).

Särkipera–Löyhkönen–Antinvaaran Natura -tietolomakkeen (Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 1997) mukaan alueen suojeluperusteena ovat kuvan 15 (ks. yllä) mukaiset luontotyypit, joista seuraavat neljä (4) luontotyypit sijaitsevat lähellä arvioitavia korttelialueita:

- **humuspitoiset järvet ja lammet (3160)**
- **vaihettumissuot ja rantasuot (7140)**
- **aapasuot (7310)***
- **puustoiset suot (91D0)***

Lisäksi Särkipera–Löyhkönen–Antinvaaran suojeluperusteena ovat seuraavat lintudirektiivin liitteen I lajit; pesivinä, muutoinaikaisina lajeina ja Suomen UHEX-lajistossa mainittuina (ks. taulukot 2 ja 3).

Taulukko 2. Ote Natura-alueen direktiivilajistosta (Lähde: metsähallitus 2014).

3.2 DIREKTIIVIN 2009/147/EY 4 ARTIKLAN JA DIREKTIIVIN 92/43/ETY LIITTEEN II MUKAISET LAJIT SEKÄ ALUEIDEN ARVIOINTI NÄIDEN OSALTA

Laji				Alueen populaatio				Alueen arviointi						
Ryhmä	Koodi	Tieteellinen nimi	S	NP	Koko			Yksikkö	Luok-ka	Tietojen laatu	Popu-laatio	Suojelu	Eristy-neisyys	Yleis-arv.
					Tyyppi	Minimi	Maks.							
P	6216	Hamatocaulis vernicosus			p	0	2	area		M	C	A	C	C
B	A001	Gavia stellata			r	1	1	p		P	C	C	C	C
B	A002	Gavia arctica			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A038	Cygnus cygnus			r	1	1	p		P	C	C	C	C
B	A038	Cygnus cygnus			c	51	100	i		P	C	C	C	C
B	A039	Anser fabalis			c	101	250	i		P	C	C	C	C
B	A039	Anser fabalis			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A054	Anas acuta			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A055	Anas querquedula			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A068	Mergus albellus			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A082	Circus cyaneus			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A087	Buteo buteo			r	1	5	p		M	C	C	C	C
B	A098	Falco columbarius			r	1	5	p		M	C	C	C	C
B	A104	Bonasa bonasia			p	9	16	p		M	C	C	C	C
B	A127	Grus grus			r	1	2	p		M	C	C	C	C
B	A140	Pluvialis apricaria			r	2	3	p		M	C	C	C	C
B	A145	Calidris minuta			c				r	DD	C	C	C	C
B	A146	Calidris temminckii			c				r	DD	C	C	C	C
B	A150	Limicola falcinellus			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A151	Philomachus pugnax			c	101	250	i		P	C	C	C	C
B	A151	Philomachus pugnax			r				p	DD	C	C	C	C
B	A152	Lymnocyptes minimus			r	2	4	p		M	C	C	C	C
B	A161	Tringa erythropus			r	3	4	p		M	C	C	C	C
B	A166	Tringa glareola			r	24	36	p		M	C	C	C	C
B	A170	Phalaropus lobatus			r				p	DD	C	C	C	C
B	A193	Sterna hirundo			r	11	50	p		P	C	C	C	C
B	A194	Sterna paradisaea			r	11	50	p		P	C	C	C	C
B	A222	Asio flammeus			r	1	1	p		P	C	C	C	C
B	A260	Motacilla flava			r	14	22	p		M	C	C	C	C
B	A534	Tarsiger cyanurus			r	1	2	p		M	C	C	C	C
B	A542	Emberiza rustica			r	11	19	p		M	C	C	C	C
B	A605	Phylloscopus borealis			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A640	Larus fuscus fuscus			r	1	5	p		P	C	C	C	C

Alueella on lisäksi 3 uhanalaista lajia

Natura -tietolomakkeella luetellaan myös muuta Natura-alueen lajistoa. Nämä lajit eivät kuitenkaan ole Natura 2000 -alueen suojeluperusteena.

Taulukko 3. Ote Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta (Lähde: Metsähallitus 2014).

Laji			Alueen populaatio					Perustelut						
Ryhmä	Koodi	Tieteellinen nimi	S	NP	Koko		Yksikkö	Luok-ka	Liite		Muut luokat			
					Minimi	Maksimi			IV	V	A	B	C	D
B	A050	Anas penelope			11	50	p	C						X
B	A041	Anser albifrons			1	5	i	R						X
B	A040	Anser brachyrhynchus			1	5	i	R						X
P		Antennaria dioica						P			X			
P		Dactylorhiza traunsteineri						V			X			
P		Eriophorum brachyantherum						V			X			
P		Leiocolea bantriensis						P			X			
P		Palustriella decipiens						P			X			
P		Palustriella falcata						P			X			
P		Philonotis calcarea						P			X			
P		Schoenus ferrugineus						V			X			

Ryhmä: A = Sammakkoeläimet, B = Linnut, F = Kalat, FU = Sienet, I = Selkärangattomat, L = Jäkälät, M = Nisäkkäät, P = Kasvit ja R = Matelijat

Koodi: Lintujen ja liitteiden IV ja V lajien osalta tulisi tieteellisen nimen lisäksi käyttää viiteportaalissa annettua koodia.

S: Merkitään "kyllä", kun lajia koskevat tiedot ovat arkaluontoisia ja niitä sen vuoksi ei aseteta yleisesti saataville

NP: Merkitään "x", jos lajia ei enää esiinny alueella (valinnainen)

Tyyppi: p = pysyvä, r = pesivä/lisääntynyt, c = levähtävä, w = talvehtiva (kasvien ja muiden kuin muuttavien lajien osalta merkitään "pysyvä")

Yksikkö: i = yksilöt, p = parit tai muut yksiköt populaatioyksiköitä ja koodeja koskevan standardoidun luettelon mukaisesti ottaen huomioon luontotyyppidirektiivin 12 ja 17 artikla (raportointi) (ks. viiteportaali).

Luokka (runsausluokat): C = Yleinen, R = Harvinainen, V = Hyvin harvinainen, P = Esiintyvä.

Perusteluluokat: IV, V: Luontotyyppidirektiivin liitteissä IV ja V olevat lajit, A: Kansallinen punainen lista, B: Kotoperäinen (endeemi), C: Kansainväliset yleissopimukset ja D: muu syy

Tietojen laatu: G = "Hyvä" (esimerkiksi tutkimusten perusteella), M = "Kohtalainen" (esimerkiksi osittaisten tietojen ja ekstrapolaatin perusteella), P = "Huono" (esimerkiksi karkea arvio) ja DD = "Ei tietoja" (tätä luokkaa käytetään vain, jos populaation koosta ei voida tehdä edes karkeaa arviota; tässä tapauksessa populaation kokoa koskeva kenttä voidaan jättää tyhjäksi, mutta runsausluokkia koskeva kenttä on täytettävä).

9. Ranta-asemakaavan vaikutukset Särkipерä-Löyhkönen-Antinvaara Natura 2000-alueeseen

Särkipерä-Löyhkönen-Antinvaaran Natura -alueelta on tavattu Metsähallituksen tekemissä inventoinneissa (Metsähallitus 2014) 14 luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä, joista neljä sijoittuu nyt tarkasteltavien kortteleiden läheisyyteen (ks. kuva 15 ja luettelo edellä). Natura-alueen Käyttö- ja hoitosuunnitelma (Metsähallitus 2014) ei käsittänyt koko Natura -aluetta kokonaisuudessaan (ks. kuva 14 edellä; sininen ja vihreä rajaus).

Aikaisempien kaavaan liittyvien inventointien (Ekotoni 2012, 2019 ja 2021) perusteella nyt tarkasteltavien kortteleiden alueella tai niiden välittömässä läheisyydessä sijaitsee em. luontotyyppiä.

9.1 Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin

Särkipерä-Löyhkönen-Antinvaaran (FI1101627) Natura 2000 -alueelta on tavattu Metsähallituksen tekemissä inventoinneissa (Metsähallitus 2014) 10 kappaletta luontodirektiivin liitteen I liitteen luontotyyppiä (asteriskilla merkityt ovat priorisotuja luontotyyppiä). Luontotyyppien esiintyminen Onkerniemen ranta-asemakaavan kohteena olevien kortteleiden lähialueella on esitetty kuvassa 15 (ks. edellä).

Suojeluperusteena olevia luontotyyppiä ei tavattu maastokäynnillä 2021 korttelialueilla 9, 13 ja 14 tai näiden välittömässä läheisyydessä lainkaan. Myös aikaisemmat kenttätyöt tukevat vuoden 2021 kenttähavaintoja. Ainoastaan korttelialue 14 ulottuu kokonaisuudessaan Natura-alueelle ja muiden kortteleiden kohdalla on kyse rakennusoikeuden lisäyksestä 80 kerrosneliömetrillä ja vähäisestä korttelialueen alueellisesta laajentamisesta.

Ranta-asemakaavan osittaisen muutoksen ja laajennuksen mahdollisia vaikutuksia on tarkasteltu Södermanin esittämällä (2003:114) asteikolla:

1. hyvin selvä ja nopea muutos
2. voimakas muutos
3. kohtalainen muutos
4. lievä tai epävarma muutos
5. ei muutosta

Oheisessa listauksessa (ks. alla) nyt kaavoituksen kohteena olevia kortteleita lähimpänä sijaitsevat luontotyypit on tekstissä **lihavoitu**.

- Luontotyyppi (3140) Kalkkilammet ja järvet

Tämä Naturan luontotyyppi on niin etäällä kaavoitettavista kortteleista, että mahdollinen rakentaminen ei vaikuta sen luonnontilaan. **Arvio: 5 (ei muutoksia)**.

- **Luontotyyppi (3160) Humuspitoiset järvet ja lammet**

Tämä Naturan luontotyyppi on kuitenkin niin etäällä kaavoitettavasta alueesta, että mahdollinen rakentaminen tai korttelialueen laajennus ei vaikuta sen luonnontilaan. **Arvio: 5 (ei muutoksia)**.

- Luontotyyppi (3260) Pikkujoet ja purot

Tämä Naturan luontotyyppi on niin etäällä tarkasteltavista kortteleista, että mahdollinen rakentaminen ei vaikuta sen luonnontilaan. **Arvio: 5 (ei muutoksia)**.

- **Luontotyyppi (7140) Vaihettumis- ja rantasuot**

Tämä Naturan luontotyyppiä esiintyy hieman lähempänä mainittuja korttelialueita kuin useimmat muut luontotyypit, mutta mahdollinen lisärakentaminen ja uusi kortteli (14) tuskin kuitenkaan vaikuttaa luontotyypin luonnontilaisuuteen **Arvio: 5 (hyvin lievät muutokset mahdollisia)**.

- Luontotyyppi (7220) Huurresammallahteet*

Tämä Naturan luontotyyppi on niin etäällä kaavoitettavasta alueesta, että mahdollinen rakentaminen ei vaikuta sen luonnontilaan. **Arvio: 5 (ei muutoksia)**.

- Luontotyyppi (7230) Letot

Tämä Naturan luontotyyppi on niin etäällä kaavoitettavasta alueesta, että mahdollinen rakentaminen ei vaikuta sen luonnontilaan. **Arvio: 5 (ei muutoksia)**.

- **Luontotyyppi (7310) Aapasuot**

Tämä Naturan luontotyyppi on niin etäällä kaavoitettavista korttelialueista, joten mahdollinen rakentaminen ei vaikuta sen luonnontilaan. **Arvio: 5 (ei muutoksia)**.

- Luontotyyppi (9010) Luonnonmetsät*

Tämä Naturan luontotyyppi on niin etäällä kaavoitettavasta alueesta, että mahdollinen rakentaminen ei vaikuta sen luonnontilaan. **5 (ei muutoksia)**.

- Luontotyyppi (9050) Lehdot

Tätä Naturan luontotyyppiä on etäällä tarkasteltavista korttelialueista ja mahdollinen lisärakentaminen tuskin kuitenkaan vaikuttaa luontotyypin tilaan. **5 (ei muutoksia)**.

- **Luontotyyppi (91D0) Puustoiset suot***

Tämä Naturan luontotyyppiä on melko lähellä korttelin 14 itäpuolella. On mahdollista, että luontotyyppiin puustoiset suot kohdistuvat lieviä vesitaseeseen kohdistuvia vaikutuksia. **Arvio: 5 (hyvin lievät vaikutukset mahdollisia).**

Yhteenvetona luontotyyppeihin kohdistuvista kokonaisvaikutuksista voidaan todeta, että Onkerniemen ranta-asemakaavan muutoksella ja laajennuksella (2020) ei arvioida olevan merkittäviä välittömiä tai välillisiä haitallisia vaikutuksia Särkipä-Löyhkönen-Antinvaaran (FI1101627) Natura -alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin.

Kaavoituksen kohteena olevat korttelit tulevat loma-asumiskäyttöön ja asukasmäärä ei sanottavasti kasvaisi nykytilanteeseen verrattuna, koska vain yksi kortteli (14) toisi käytännössä lisää käyttäjiä (asukkaita) Natura -alueen lähelle. Tässä työssä arvioitiin, että loma-asukkaat suuntautuisivat pikemmin Rukajärven ja ennen kaikkea Rukan matkailupalvelujen suuntaan.

Liikkujamäärän lisäys etäämpänä (kaava-alueesta itään) Natura -alueella olisi näin ollen todennäköisesti melko vähäinen ja ei uhkasi mainittuja suojeluperusteena olevia luontotyyppisiä välillisesti tai välittömästi. Natura-alueella liikkuvat marjastajat tai sienestäjät eivät ennalta arvioiden aiheuttaisi sellaista kasvillisuuden tai maaperän kulumista, jolla voisi olla merkittäviä haitallisia vaikutuksia suojeluperusteena olevien luontotyyppien esiintymiin. Luontotyyppi lehdot (9050) sijaitsee lähimpänä kortteleita ja sitä voidaan pitää melko alttiina kulumiselle, mutta kuitenkin ao. luontotyyppi sijaitsee etäällä kortteleista.

9.2 Vaikutukset suojeluperusteena oleviin lajeihin (liitteet II ja I, UHEX)

Linnuston parimäärätiedoissa on käytetty viimeisimmän lintuatlaksen arvioita pesivien parien määrästä (Valkama ym. 2011).

Natura 2000 -alueen suojeluperusteena ovat seuraavat 29 luontodirektiivin liitteen II lajia:

Kaakkuri *Gavia stellata* pesivä 1 pari

Laji suosii pesimäympäristönään soiden kalattomia lampia. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji on melko arka ja reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan siirtymällä eri paikkaan. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 600–750 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Kuikka *Gavia arctica* pesivä 1–5 paria

Laji suosii pesimäympäristönään kirkasvetisiä, kalaisia kookkaita järviä. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia kortteleita. Laji on melko arka ja reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan siirtymällä eri paikkaan. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 8000–10 000. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Joutsen *Cygnus cygnus* pesivä 1 pari

Laji suosii pesimäympäristönään ruovikkoisia järviä. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei ole kovin arka, mutta reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan reviiirin pesimäalueen jatkuvaan häiriöön siirtymällä eri paikkaan. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 8500–11 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Joutsen *Cygnus cygnus* levähtäjä 51–100 paria

Laji suosii levähdysaikana ruovikkoisia järviä, soita ja kosteita niittyjä. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia kortteleita. Laji ei ole kovin arka, mutta reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan reviirin pesimäalueen jatkuvaan häiriöön siirtymällä eri paikkaan. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Metsähanhi *Anser fabalis* pesivä 1–5 paria

Laji suosii pesimäympäristönään soita ja lampia. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja eikä laji pesi kaavoitettavan alueen läheisillä ja järvillä ja lammilla. Laji on hyvin arka ja reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan siirtymällä eri paikkaan. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 1700–2500 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Metsähanhi *Anser fabalis* levähtäjä 101–250

Muuttoaikainen levähtäjä Natura-alueella. Suosii levähdysaikana avoimia niittyjä ja rehevien vesistöjen ranta-alueita. Näitä ympäristöjä ei ole kaavoitettavien tonttien välittömässä läheisyydessä. Laji on arka ja reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan siirtymällä eri paikkaan. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Jouhisorsa *Anas acuta* pesivä 1–5 paria

Laji suosii pesimäympäristönään matalia järviä, tunturien soita ja lampia. Laji on arka ja reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan siirtymällä eri paikkaan. Jouhisorsa ei todennäköisesti pesi kahdella korttelin 9 RA-7 koillispuolisella Natura 2000-suojelualueen lammella. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 20 000–30 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Heinätavi *Anas querquedula* pesivä 1–5 paria

Laji suosii pesimäympäristönään matalia järviä ja kosteikkoja. Heinätavi ei todennäköisesti pesi kahdella tontin 9 RA-7 koillispuolisella Natura 2000-suojelualueen lammella. Esiintyminen on mahdollista korttelialueesta 13 luoteeseen olevalla ranta-alueella. Laji on melko arka ja reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan siirtymällä eri paikkaan. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 1000–2000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei todennäköisesti ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella, vaikka se esiintyisi Jänissaaren ympäristön vesialueilla.

Uivelo *Mergus albellus* pesivä 1–5 paria

Laji suosii pesimäympäristönään pohjoisten taigametsien kirkkaita vesistöjä. Uivelo ei todennäköisesti pesi kahdella tontin 9 RA-7 koillispuolisella Natura 2000-suojelualueen järvellä. Laji on melko arka ja reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan siirtymällä eri paikkaan. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 2000–3000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella aiheuttama ihmistoiminnan lisääntyminen ei aiheuta haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella, koska alueen välittömässä läheisyydessä ei ole tämän tyyppisiä järviä.

Sinisuohtaukka *Circus cyaneus* pesivä 1–5 paria

Laji suosii pesimäympäristönään harvapuustoisia rämeitä- ja nevoja kosteikkoja ja matalia, reheviä järviä. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji on melko arka ja reagoi lisääntyvään

ihmistoimintaan siirtymällä eri paikkaan. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 2000–4000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Hiirihaukka *Buteo buteo* pesivä 1–5 paria

Laji suosii pesimäympäristönään metsiä ja metsiköitä aukeiden alueiden, kuten niittyjen ja soiden lähialueita. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei ole kovin arka eikä juuri reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan, ellei sen lisääntyminen ole suurta ja lisää ihmisen aiheuttamaa häiriötä aivan pesimäalueen välittömässä läheisyydessä. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 4000–5000 paria **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Ampuhaukka *Falco columbarius* pesivä 1–5 paria

Laji suosii pesimäympäristönään tuntureiden koivu- ja pajuvyöhykkeitä, avoimia rannikkobiotooppeja ja nummia. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei ole kovin arka, ellei häirinnän kasvu ole suurta ja tapahdu välittömästi pesimäalueen läheisyydessä. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 2300 paria **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Pyy *Bonasa bonasa* pesivä 9–16 paria

Laji suosii pesimäympäristönään tiheitä kuusivaltaisia lehtipuita sisältäviä metsiä ja sekametsiä. Vaikka kuusivaltaista metsää olikin mm. korttelin 3 lähellä, ei lajista havaittu merkkiäkään. Laji ei ole arka ja sietää melko hyvin lisääntyvää ihmistoimintaa. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 400 000–500 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Kurki *Grus grus* pesivä 1–2 paria

Laji suosii pesimäympäristönään havumetsävyöhykkeen rämeitä, soita, järvenrantoja, järvenrantaniittyjä ja umpeen kasvavia kosteikkoja. Rämeitä ja umpeen kasvavia elinympäristöjä on melko lähellä kaavoitettavia kortteleita. Laji on pesimäaikaan arka ja piileskelevä, mutta sietää melko hyvin lisääntyvää ihmistoimintaa, jos häirinnän kasvu ei ole suurta eikä tapahdu pesimäreiviirin aivan välittömässä läheisyydessä. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 30 000–40 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei oletettavasti ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Kapustarinta *Pluvialis apricaria* pesivä 2–3 paria

Laji suosii pesimäympäristönään tunturinummiä, soita, kuivempia rämeitä ja pohjoisen tundraa. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Lajia ei voida pitää kovinkaan arkana ja se sietää pesimäalueellaan melko hyvin lisääntyvää ihmistoimintaa eikä se myöskään elinympäristövaatimustensa vuoksi helposti altistu häirinnälle. Lajin pesimä Suomessa on noin 60 000–70 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Pikkusirri *Calidris minuta* levähtäjä +

Laji suosii pesimäympäristönään tundraa ja arktista rannikkoaluetta. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji on Natura-alueella muuttoaikainen levähtäjä eikä se ole herkkä ihmistoiminnalle. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Lapinsirri *Calidris temmickii* levähtäjä +

Laji suosii pesimäympäristönään havumetsävyöhykkeen soita, hiekkaisia tulvarantoja ja tunturien ja tundran suistoja sekä merenrantoja. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji muutonaikainen levähtäjä ja ei ole arka ihmistoiminnan häiriöille. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Jänkäsirriäinen *Limicola falcinellus* pesivä 1–5 paria

Laji suosii pesimäympäristönään palsa- ja aapasoiden kosteampia osia. Näiden ympäristöjen ja kaavoitettavien tonttien väliin jää noin 400 metrin laajuinen metsävyöhyke, joten tonttien mahdollinen lisärakentaminen ei vaikuta lajin elinympäristöön. Laji ei ole kovin arka eikä ole elinympäristövaatimustensa vuoksi altis ihmishäiriöille. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 5000–15 000 paria **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Suokukko *Philomachus pugnax* pesivä 1–5 paria

Laji suosii pesimäympäristönään havumetsävyöhykkeen avosoiita, tunturipaljakan lampareita, tundraa sekä kosteita rantaniittyjä. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei ole kovin arka lisääntyvälle ihmistoiminnalle, ellei sen lisääntyminen ole hyvin suurta ja tapahdu pesimäreviirin välittömässä läheisyydessä. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 5000–8000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Suokukko *Philimachus pugnax* levähtäjä 101–250

Muuttoaikainen levähtäjä Natura-alueella. Suosii levähdysaikana avoimia, kosteita niittyjä ja rehevien vesistöjen ranta-alueita. Näitä ympäristöjä ei ole kaavoitettavien tonttien välittömässä läheisyydessä. Laji ei ole kovin arka ihmistoiminnalle, ellei sen lisääntyminen ole hyvin suurta. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Jänkäkurppa *Lymnocyptes minimus* pesivä 2–4 paria

Laji suosii pesimäympäristönään havumetsävyöhykkeen vetisiä soita. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei ole arka eikä se elinympäristövaatimustensa vuoksi altistu usein lisääntyvälle ihmistoiminnalle. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 12 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Mustaviklo *Tringa erythropus* pesivä 3–4 paria

Laji suosii pesimäympäristönään harvakasvustoisia jäkälikkökankaita lähellä rimpisoita ja tundraa. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei ole arka lisääntyvälle ihmistoiminnalle eikä elinympäristövaatimustensa vuoksi usein altistu lisääntyvälle ihmistoiminnalle. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 15 000–20 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Liro *Tringa glareolus* pesivä 24–36 paria

Laji suosii pesimäympäristönään pohjoisen kaikenlaisia soita ja kosteita niittyjä. Suoympäristöjä esiintyy tonttien läheisyydessä. Laji ei ole kovin arka lisääntyvälle ihmistoiminnalle, ellei lisääntyvä ihmistoiminta tai rakentaminen ole suurta ja tapahdu pesimäreviirin välittömässä läheisyydessä. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 250 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Vesipääsky *Phalaropus lobatus* pesivä +

Laji suosii pesimäympäristönään tuntureiden ja tundran kosteikkoja sekä vetisiä soita. Alueen läheiset suojuotit tonttien välittömässä läheisyydessä eivät ole erityisen soveliaita elinympäristöjä. Laji ei ole arka lisääntyvälle ihmistoiminnalle eikä laji elinympäristövaatimustensa vuoksi usein altistu lisääntyvälle ihmisen häirinnälle. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 7000–9000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Kalatiira *Sterna hirundo* pesivä 11–50 paria

Laji suosii pesimäympäristönään merenrantoja, saaristoa tai sisämaan vesistöjä. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei ole herkkä lisääntyvälle ihmistoiminnalle, ellei häiriön kasvu ole suurta ja tapahdu pesimäalueen välittömässä läheisyydessä. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 70 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Lapintiira *Sterna paradisaea* pesivä 11–50 paria

Laji suosii pesimäympäristönään rannikkoja, ulkosaaristoa sekä taigan ja tundran vesistöjä. Näitä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei ole herkkä lisääntyvälle ihmisen toiminnalle, ellei sen kasvu ole suurta ja tapahdu pesimäalueen välittömässä läheisyydessä. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 90 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Suopöllö *Asio flammeus* pesivä 1 pari

Laji suosii pesimäympäristönään nummia, pensaikkoisia kesantoalueita, soita ja rämeitä. Näitä ympäristöjä on melko lähelläkin kaavoitettavia tontteja. Voidaan kuitenkin arvioida, että lajille soveliaimmat elinympäristöt sijaitsevat toisaalla Natura-alueella. Laji on arka ja reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan siirtymällä eri paikkaan. Pesimäympäristövaatimustensa vuoksi laji ei usein altistu lisääntyvälle ihmistoiminnalle. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 5000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Keltävästäräkki *Motacilla flava* pesivä 14–22 paria

Laji suosii pesimäympäristönään kosteita hakamaita, märkiä rantaniittyjä ja pohjoisen metsävyöhykkeen soita ja kosteita avohakkuita. Näitä ympäristöjä ei kaavoitettavien tonttien välittömässä läheisyydessä. Laji ei ole herkkä lisääntyvälle ihmistoiminnalle. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 500 000 paria.

Johtopäätös: asemakaavan laajentamisella pienillä muutoksilla ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Sinipyrstö *Tarsiger cyanyrus* pesivä 1–2 paria

Laji suosii pesimäympäristönään koskemattomia, kosteita vaarakuusikoita, missä on usein myös koivua ja mäntyä. Kuusivaltaista metsää oli mm. korttelin 3 läheisyydessä, mutta lajista ei havaittu merkkiäkään. Laji on melko arka ja siirtyy muualle, jos ihmistoiminta lisääntyy. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 1500 paria. On myös arveltu, että lajin pesimäkanta olisi moninkertainen (Ari Rajasärkkä, henkilökohtainen tiedonanto 2021). **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Pohjansirkku *Emberiza rustica* pesivä 11–19 paria

Laji suosii pesimäympäristönään koivua, pajua ja muita lehtipuita kasvavia kuusikoita. Kuusivaltaista metsää oli mm. korttelin 3 läheisyydessä, mutta lajista ei havaittu merkkiäkään. Laji on huomaamaton eikä juuri reagoi ihmisen lisääntyneeseen toimintaan. Elinympäristövaatimustensa vuoksi laji ei usein altistu lisääntyneelle ihmistoiminnalle. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin paria 200 000. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Lapinuunilintu *Phylloscopus borealis* pesivä 1–5 paria

Laji suosii pesimäympäristönään pohjoisinta metsävyöhykettä. Suomessa lajia tavataan yleensä tunturikoivuvyöhykkeellä. Kyseisiä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei ole arka eikä juuri reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan, ellei se ole hyvin voimakasta. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 2000 paria **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

EY:n lintudirektiivin I liitteen ja Suomen UHEX lajit

(Lintudirektiiviin liitteen I suojelemat lajit, joiden suojeluun on kiinnitettävä erityistä huomiota)

Käytetyt lyhenteet:

NT= silmälläpidettävä

VU= vaarantunut

EN=erittäin uhanalainen

CR= äärimmäisen uhanalainen

Helmipöllö *Aegolius funereus* (NT) pesivä 1–5 paria

Laji suosii pesimäympäristönään tiheitä, pienten suoalueiden tai metsäaukeiden rikkomia vanhoja metsiä. Vanhoja metsiä ei kaava-alueen läheisyydessä esiinny, mutta kapeita suojuotteja esiintyy melko lähellä. Laji ei ole arka eikä juuri reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan, ellei se tapahdu voimakkaasti ja pesimäreviirin välittömässä läheisyydessä. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 8000 paria. **Johtopäätös:** esitetyllä asemakaavan muutoksella ei ole liene haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen, koska potentiaalisemmat elinympäristöt sijaitsevat muualla Natura-alueella kuin kaava-alueen läheisyydessä.

Huuhkaja *Bubo bubo* (NT) pesivä 1 pari

Laji suosii pesimäympäristönään vanhoja, jyrkkien kallioseinämien ja kallioiden pirstomia mänty- ja kuusimetsiä. Tämän tyyppisiä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei enää nykyään ole kovin ihmisarka eikä se juuri reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan, ellei ihmistoiminnan kasvu ole mittavaa ja tapahdu välittömästi pesän läheisyydessä. Suomessa on noin 1400 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Koskikara *Cinclus cinclus* (VU) pesivä 1 pari

Laji suosii pesimäympäristönään metsien matalia, virtaavia vesiä. Kyseisiä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei ole arka eikä juuri reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan, ellei ihmistoiminnan muutos ole suurta ja tapahdu pesimäreviirin välittömässä läheisyydessä. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 250–300 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Metso *Tetrao urogallus* (NT) pesivä 3–6 paria

Laji suosii pesimäympäristönään vanhoja havumetsiä, erityisesti männiköitä, joissa on runsas varpukasvillisuus. Kyseisiä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei ole kovin arka häirinnälle eikä juuri reagoi negatiivisesti lisääntyvään ihmistoimintaan, ellei ihmisen aiheuttama häiriö ole hyvin intensiivistä ja pysyvää pesimäalueella. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 340 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei todennäköisesti ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Kuukkeli *Perisoreus infaustus* (NT) pesivä 6–10 paria

Laji suosii pesimäympäristönään tiheitä, vanhoja, naavaisia kuusi- tai sekametsiä. Kyseisiä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei ole arka eikä juuri reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 80 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Käenpiika *Jynx torquilla* (NT) pesivä +

Laji suosii pesimäympäristönään kulttuurivaikutteisia, pienialaisia maaseutu ympäristöjä. Kyseisiä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei ole arka eikä juuri reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 20 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Niittykirvinen *Anthus pratensis* (NT) pesivä +

Laji suosii pesimäympäristönään avoimia ympäristöjä kuten niittyjä ja avosoita. Kyseisiä ympäristöjä ei ole kaavoitettavien tonttien välittömässä läheisyydessä. Laji ei ole arka eikä juuri reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 700 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Punavarpunen *Carpodacus erythrins* (NT) pesivä +

Laji suosii pesimäympäristönään lehtivesaikkoja ja kosteita pensaikkoja, mielellään veden läheisyydessä. Kyseisiä ympäristöjä ei ole kaavoitettavien tonttien läheisyydessä; lähimmillään Jänissaaren ympäristöissä. Laji ei ole arka eikä juuri reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 150 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Rantasipi *Actitis hypoleuca* (NT) pesivä +

Laji pesii avoimen veden äärellä. Kyseisiä ympäristötyyppejä ei ole kaavoitettavien tonttien läheisyydessä. Laji ei ole arka eikä juuri reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan, ellei ihmistoiminta ole hyvin intensiivistä. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 200 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

Sirittäjä *Phylloscopus sibilatrix* (NT) pesivä +

Laji suosii pesimäympäristönään sulkeutuneita, varjoisia, mutta kuitenkin melko avoimia lehtomaisia, kumpuilevia metsiä. Kyseisiä ympäristöjä ei ole lähellä kaavoitettavia tontteja. Laji ei ole arka eikä juuri reagoi lisääntyvään ihmistoimintaan. Lajin pesimäkanta Suomessa on noin 200 000 paria. **Johtopäätös:** asemakaavan muutoksella ei ole haitallisia vaikutuksia lajin esiintymiseen Natura-alueella.

9.3 Yhteisvaikutukset

Hoito- ja käyttösuunnitelman vaikutukset

Särkipერä-Löyhkönen-Antinvaaran Natura -alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa (Metsähallitus 2014) on arvioitu suojeluperusteena oleviin luontotyypppeihin ja lajeihin. Suunnitelmaan ei ole sisällytetty sellaisia toimenpiteitä, jotka heikentäisivät Natura 2000 -alueen valintaperusteena olevia luontoarvoja. Julkaisussa todetaan, että kokonaisuutena esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet vaikuttavat myönteisesti alueen luonnonoloihin. Hoito- ja käyttösuunnitelmalla ei täten ole Onkerniemen ranta-asemakaavan muutoksen ja laajennuksen (2020) kanssa haitallisia yhteisvaikutuksia Natura-alueen luontoarvoihin.

Tiedossa ei ole muita sellaisia hankkeita tai suunnitelmia, joilla voisi olla yhdessä Onkerniemen kaavahankkeen vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin.

10. Yhteenveto vaikutuksista

Käytettävissä olevien tietojen, maastotutkimusten ja tehdyn asiantuntija-arvioinnin perusteella Onkerniemen ranta-asemakaavan muutoksella ja laajennuksella ei todennäköisesti heikennetä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi Särkipերä-Löyhkönen-Antinvaara on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Esitetty asemakaava ei myöskään heikennä Natura 2000 -alueen yhtenäisyyttä, luonnon tilaa tai edustavuutta. Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että Onkerniemen ranta-asemakaavan muutoksen ja laajennuksen aiheuttamat vaikutukset luontodirektiivin II lajistoon sekä lintudirektiivin I liitteen sekä Suomen uhanalaisluokituksen alaisiin lajeihin on hyvin vähäinen tai vaikutuksia ei esiinny.

11. Vaikutusten lieventäminen

Erityistä tarvetta tiukkoihin kaavamääräyksiin ei ole. Välillisten vaikutusten minimoimiseksi voidaan käyttää lievennyskeinona yleismääräystä kasvillisuuden säilyttämisestä korttelialueilla. Samoin määräykset kortteleiden jätevesien käsittelystä tulee toteuttaa (katso kaavamääräykset edellä, KimmoKaava 2019). ELY-keskus voi myös rajoittaa liikkumista ja moottoriajoneuvojen käyttämistä Natura -alueen länsiosassa.

Luonnonsuojelulain 18 §:ssä säädetään, että tämän tyyppisellä muulla luonnonsuojelualueella ”voidaan joko alueen perustamispäätöksen tai aluetta koskevaan järjestyssääntöön otettavalla määräyksellä kieltää tai rajoittaa liikkumista ja leiriytymistä. Liikkumiskielto tai -rajoitus edellyttää, että alueen eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sellaista vaatii. Hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisille rajoitusvyöhykkeille voidaan em. rajoituksia määrätä ja saattaa voimaan.

12. Epävarmuustekijät

Vielä kattavamman kuvan saamiseksi alueen linnustoa olisi voinut kartoittaa useammalla kuin yhden kartoituskerran menetelmällä. Voidaan kuitenkin todeta, että useiden maastokäyntien ja olemassa olevan muun aineiston (Metsähallitus 2014) perusteella, että esitetyn kaavaehdotuksen (KimmoKaava 2019) mukainen rakentaminen em. kolmelle korttelialueelle ei aiheuta haittaa Natura-alueen luontotyypeille tai linnustolle.

Ekotoni Ky
 Jari Hietaranta
 Arto Huhta

liitteet: Natura-alueen tietolomake (liite 1).

Lähteet

Airaksinen, O. & Karttunen, K. (2001). Natura 2000-luontotyyppiopas. Suomen ympäristökeskuksen julkaisuja 46. 194 s. Edita, Helsinki.

Alatossava, S., Eskola, T., Harala, E., Hovi, M., Koramo, R., Laitinen, T. & Tervonen, P. (2014) Valtavaaran-Pyhävaaran ja Särkipäin-Löyhkösen-Antinvaaran hoito- ja käyttösuunnitelma 2012–2022. *Metsähallituksen julkaisuja*. Sarja C 131.

Ekotoni Ky (2021). Kuusamon Rukajärven kylän Onkerniemen kaavoitettavan alueen luontokartoitus. Raportti, 7 s. (tekstistä viitattu myös aikaisempiin aluetta koskeneisiin selvityksiin Ekotoni 2012, 2019).

Kemppainen, R. (2017). Perinnemaisemien inventointiohje. Turku. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen raportteja 25.

KimmoKaava (2019). Onkerniemen ranta-asemakaavan osittainen muutos ja laajennus. Kaavakartta ja kaavaselostus. (lisäksi viitattu aikaisempiin kaavavaiheisiin).

Koskimies, P. (1994). Linnustonseuranta ympäristöhallinnon hankkeissa. Ohjeet alueelliseen seurantaan. *Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja* – sarja B. Numero 18. Vesi- ja ympäristöhallitus. Helsinki 1994.

Kuusamon kaupunki (1991). Ote Rukan ulkokehän osayleiskaavasta. <https://www.kuusamo.fi/tiedostot/rukan-osayleiskaava-ulkokeha/>. viitattu 14.10 2021.

www.laji.fi [viitattu 27.7.2021].

Luonnonsuojelulaki 1096/1966.

Luontotyyppien edustavuusluokat

<http://dev.hel.fi/maatokset/media/att/f8/f811a02e8d18846c035e6470134059e232afd285.pdf> [viitattu 27.7.2021]

<https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka/>. Karttaotteet.

Natura 2000 tietolomake. Natura Data Form. Alueen koodi FI1101627.

Natura 2000 tietolomake. Natura Data Form. Alueen koodi FI1101601.

Pohjois-Pohjanmaanliitto (2018). <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/3-vaihemaakuntakaava-voimaan/>.

www.punainenkirja.laji.fi.

Söderman, T. (2003). Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. *Ympäristöopas 109*. Luonto ja luonnonvarat.

Shar, S., Lkhagvasuren, D., Henttonen, H., Maran, T., & Hanski, I.K. (2016). *Pteromys volans* IUCN Red List of Threatened Species. Version 2016.3.2016. International Union for Conservation of Nature, IUCN, iucnredlist.org. [Viitattu 27.7.2021].

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa., Rajasärkkä., A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. (2016). *Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The Red List of Finnish Bird Species*. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus

https://www.ymparisto.fi/fi-fi/luonto/lajit/luonto_ja_lintudirektiivien_lajit [viitattu 27.7.2021]

Valkama, J., Vepsäläinen, V. & Lehikoinen, A. (2011). Suomen III lintuatlas. - Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö. < <http://atlas3.lintuatlas.fi> > [viitattu 28.10.2021] ISBN 978-952-10-6918-5.

ALUEEN KOODI: FI1101627

NATURA 2000 Data Form

NATURA 2000

TIETOLOMAKE

Luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettu neuvoston direktiivi 2009/147/EY sekä luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annettu neuvoston direktiivi 92/43/ETY

ALUEEN KOODI: FI1101627

NATURA 2000 Data Form

TIETOLOMAKE

Erityissuojelualueille (SPA), ehdotuksille yhteisölle tärkeiksi alueiksi (pSCI), yhteisölle tärkeille alueille (SCI) ja erityisten suojelutoimien alueille (SAC)

1. ALUEEN TUNNISTUS**1.1. TYYPPI**

C

1.2. ALUEEN KOODI

FI1101627

1.3 ALUEEN NIMI:

Särkipерä - Löyhkönen - Antinvaara

1.4. ENSIMMÄINEN TÄYTTÖAJANKOHTA

199607

1.5. PÄIVITYSAJANKOHTA

200205

1.6. VASTUUTAHO:

Metsähallitus, Pohjanmaan luontopalvelut

1.7. AJANKOHTA, JONA ALUE ON ILMOITETTU JA OSOITETTU/LUOKITELTU ERITYISALUEEKSI

Ajankohta, jona alue on luokiteltu SPA-alueeksi:	199808
Kansallinen oikeusperusta SPA-alueen osoittamiselle:	Valtioneuvoston päätös
Ajankohta, jona aluetta on ehdotettu SCI-alueeksi:	199808
Ajankohta, jona alue on vahvistettu SCI-alueeksi (*):	
Ajankohta, jona alue on osoitettu SAC-alueeksi:	201504
Kansallinen oikeusperusta SAC-alueen osoittamiselle:	Asetus 354/2015

Huomautus/huomautukset (**):

(*) Valinnainen kenttä. Ympäristöasioiden pääosasto dokumentoi ajankohdan, jona alue on vahvistettu SCI-alueeksi (asiaa koskevan EU-luettelon hyväksymispäivä).

(**) Valinnainen kenttä. Huomautuksia voidaan antaa esimerkiksi sellaisten alueiden luokittelu- tai osoittamisajankohdista, jotka koostuvat alunperin erillisistä SPA- ja /tai SCI-alueista

ALUEEN KOODI: FI1101627

NATURA 2000 Data Form

2. ALUEEN SIJAINTI

2.1 ALUEEN KESKIPISTE (desimaaliasteina)

Pituusaste
29,2986

Leveysaste
66,1353

2.2 PINTA-ALA (ha):

799,00

2.3 MERIPINTA-ALAN OSUUS (%):

0

2.4 PITUUS (km):

2.5 HALLINNOLLINEN ALUEKOODI JA -NIMI:

NUTS II -tason koodi
FI1D

Unionin alueen nimi
Pohjois- ja Itä-Suomi

2.6 LUONNONMAANTIETEELLISET VYÖHYKKEET:

☐ Alppivyöhyke (% (*))	☒ Boreaalinen vyöhyke (% (*))	☐ Välimeren vyöhyke (% (*))
☐ Atlantin vyöhyke (% (*))	☐ Mannervyöhyke (% (*))	☐ Pamnonian vyöhyke (% (*))
☐ Mustanmeren vyöhyke (% (*))	☐ Makaronesian vyöhyke (% (*))	☐ Arovyöhyke (% (*))

(*) Jos alue sijitsee useammalla kuin yhdellä luonnonmaantieteellisellä vyöhykkeellä, ilmoitetaan peittävyysprosentti kullakin vyöhykkeellä (valinnainen).

ALUEEN KOODI: FI1101627

NATURA 2000 Data Form

3. TIEDOT ALUEEN EKOLOGIASTA

3.1. ALUEELLA ESIINTYVÄT LUONTOTYYPIET SEKÄ ALUEEN ARVIOINTI NIIDEN OSALTA:

Liitteen I mukaiset luontotyypit						Alueen arviointi			
Koodi	PF	NP	Pinta-ala (ha)	Luolat (lkm)	Tietojen laatu	A B C D	A B C		
						Edustavuus	Suhteellinen pinta-ala	Suojelu	Yleisarviointi
3140			1		G	A	C	A	C
3160			96		M	A	C	A	C
3260			16		M	A	C	A	C
7140			30		M	B	C	B	C
7220			0.1		P	A	C	A	A
7230			250		G	A	C	A	A
7310			250		G	A	C	A	C
9010			40		G	C	C	C	C
9050			40		M	B	C	B	C
91D0			70		M	B	C	B	C

PF: Merkitään "x" ensisijaisuuden ilmoittamiseksi, jos luontotyyppi esiintyy sekä ensisijaisesti suojeltavassa että muussa muodossa (6210, 7130, 9430)

NP: Merkitään "x", jos luontotyyppiä ei enää esiinny alueella (valinnainen)

Pinta-ala: Ilmoitettaessa voidaan käyttää desimaaliarvoja

Luolat: Jos luontotyypeistä 8310 ja 8330 (luolat) ei ole saatavilla arvioita pinta-alasta, ilmoitetaan luolien lukumäärä

Tietojen laatu: G = "Hyvä" (esimerkiksi tutkimusten perusteella), M = "Kohtalainen" (esimerkiksi osittaisten tietojen ja ekstrapolaation perusteella), P = "Huono" (esimerkiksi karkea arvio)

ALUEEN KOODI: FI1101627

NATURA 2000 Data Form

3.2 DIREKTIIVIN 2009/147/EY 4 ARTIKLAN JA DIREKTIIVIN 92/43/EY LIITTEEN II MUKAISET LAJIT SEKÄ ALUEIDEN ARVIOINTI NÄIDEN OSALTA

Laji			Alueen populaatio					Alueen arviointi						
Ryh- mä	Koodi	Tieteellinen nimi	S	NP	Tyyppi	Koko		Yksikkö	Luok- ka	Tietojen laatu	Popu- laatio	Suojelu	Eristy- neisyys	Yleis- arv.
						Minimi	Maks.							
P	6216	Hamatocaulis vernicosus			p	0	2	area		M	C	A	C	C
B	A001	Gavia stellata			r	1	1	p		P	C	C	C	C
B	A002	Gavia arctica			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A038	Cygnus cygnus			r	1	1	p		P	C	C	C	C
B	A038	Cygnus cygnus			c	51	100	i		P	C	C	C	C
B	A039	Anser fabalis			c	101	250	i		P	C	C	C	C
B	A039	Anser fabalis			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A054	Anas acuta			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A055	Anas querquedula			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A068	Mergus albellus			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A082	Circus cyaneus			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A087	Buteo buteo			r	1	5	p		M	C	C	C	C
B	A098	Falco columbarius			r	1	5	p		M	C	C	C	C
B	A104	Bonasa bonasia			p	9	16	p		M	C	C	C	C
B	A127	Grus grus			r	1	2	p		M	C	C	C	C
B	A140	Pluvialis apricaria			r	2	3	p		M	C	C	C	C
B	A145	Calidris minuta			c				r	DD	C	C	C	C
B	A146	Calidris temminckii			c				r	DD	C	C	C	C
B	A150	Limicola falcinellus			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A151	Philomachus pugnax			c	101	250	i		P	C	C	C	C
B	A151	Philomachus pugnax			r				p	DD	C	C	C	C
B	A152	Lymnocyptes minimus			r	2	4	p		M	C	C	C	C
B	A161	Tringa erythropus			r	3	4	p		M	C	C	C	C
B	A166	Tringa glareola			r	24	36	p		M	C	C	C	C
B	A170	Phalaropus lobatus			r				p	DD	C	C	C	C
B	A193	Sterna hirundo			r	11	50	p		P	C	C	C	C
B	A194	Sterna paradisaea			r	11	50	p		P	C	C	C	C
B	A222	Asio flammeus			r	1	1	p		P	C	C	C	C
B	A260	Motacilla flava			r	14	22	p		M	C	C	C	C
B	A534	Tarsiger cyanurus			r	1	2	p		M	C	C	C	C
B	A542	Emberiza rustica			r	11	19	p		M	C	C	C	C
B	A605	Phylloscopus borealis			r	1	5	p		P	C	C	C	C
B	A640	Larus fuscus fuscus			r	1	5	p		P	C	C	C	C

Alueella on lisäksi 3 uhanalaista lajia

3.3 MUUT TÄRKEÄT KASVI- ja ELÄINLAJIT

Laji			Alueen populaatio					Perustelut						
Ryhmä	Koodi	Tieteellinen nimi	S	NP	Koko		Yksikkö	Luok- ka	Liite		Muut luokat			
					Minimi	Maksimi			IV	V	A	B	C	D
B	A050	Anas penelope			11	50	p	C						X
B	A041	Anser albifrons			1	5	i	R						X
B	A040	Anser brachyrhynchus			1	5	i	R						X
P		Antennaria dioica						P			X			
P		Dactylorhiza traunsteineri						V			X			
P		Eriophorum brachyantherum						V			X			
P		Leiocolea bantriensis						P			X			
P		Palustriella decipiens						P			X			
P		Palustriella falcata						P			X			
P		Philonotis calcarea						P			X			
P		Schoenus ferrugineus						V			X			

ALUEEN KOODI: FI1101627

NATURA 2000 Data Form

Ryhmä: A = Sannakkoeläimet, B = Linnut, F = Kalat, FU = Sienet, I = Selkärangattomat, L = Jäkelät, M = Nisäkkäät, P = Kasvit ja R = Matelijat

Koodi: Lintujen ja liitteiden IV ja V lajien osalta tulisi tieteellisen nimen lisäksi käyttää viiteportaalissa annettua koodia.

S: Merkitään "kyllä", kun lajia koskevat tiedot ovat arkaluontoisia ja niitä sen vuoksi ei aseteta yleisesti saataville

NP: Merkitään "x", jos lajia ei enää esiinny alueella (valinnainen)

Tyyppi: p = pysyvä, r = pesivä/lisääntyvä, c = levähtävä, w = talvehtiva (kasvien ja muiden kuin muuttavien lajien osalta merkitään "pysyvä")

Yksikkö: i = yksilöt, p = parit tai muut yksiköt populaatioyksiköitä ja koodeja koskevan standardoidun luettelon mukaisesti ottaen huomioon luontotyyppidirektiivin 12 ja 17 artikla (raportointi) (ks. viiteportaali).

Luokka (runsausluokat): C = Yleinen, R = Harvinainen, V = Hyvin harvinainen, P = Esiintyvä.

Perusteluluokat: IV, V: Luontotyyppidirektiivin liitteissä IV ja V olevat lajit, A: Kansallinen punainen lista, B: Kotoperäinen (endeemi), C: Kansainväliset yleissopimukset ja D: muu syy

Tietojen laatu: G = "Hyvä" (esimerkiksi tutkimusten perusteella), M = "Kohtalainen" (esimerkiksi osittaisten tietojen ja ekstrapolaatin perusteella), P = "Huono" (esimerkiksi karkea arvio) ja DD = "Ei tietoja" (tätä luokkaa käytetään vain, jos populaation koosta ei voida tehdä edes karkeaa arviota; tässä tapauksessa populaation kokoa koskeva kenttä voidaan jättää tyhjäksi, mutta runsausluokkia koskeva kenttä on täytettävä).

4. ALUEEN KUVAUS

4.1. ALUEEN YLEISPIIRTEET:

Koodi	Luontotyyppiluokka	Peittävyys (%)
N06	Sisävedet: järvet ja lammet sekä virtaavat vedet	14
N07	Suot ja rantakasvillisuus	61
N17	Havupuumetsät	15
N19	Sekametsät	10
LUONTOTYYPPIEN KOKONAISPEITTÄVYYS		100 %

ALUEEN MUUT OMINAISPIIRTEET

Alueen rinneletot ja -lehdot sekä järvenrantasuot lajistoineen ovat erittäin edustavia paikoin havaittavasta maankäyttöhistoriastaan huolimatta. Alueen sisävesiluontotyypit ovat monipuolisia: kohteella on runsaasti pikkupuroja, huurresammallähteitä ja erityyppisiä lampia. Alue on erityisen tärkeä myös uhanalaisen lintu- ja kasvilajiston suojelussa: lajistoyhdistelmät ovat Kuusamon oloissa poikkeukselliset.

4.2. ALUEEN LUONNE JA MERKITYS

Alue on tärkeä ravinteisten metsä- ja suoymäristöjen sekä monimuotoisten pienvesien muodostama kokonaisuus, joka on myös lajistonsa ansiosta merkittävä.

Muihin tärkeisiin lajeihin on sisällytetty valtakunnallisesti uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit.

Alueen suojelutavoite:

Kaikki tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyypit ja lajit (lukuun ottamatta edustavuudeltaan luokkaan D luokiteltuja luontotyyppijä ja populaation merkittävyyden osalta luokkaan D luokiteltuja lajeja) kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.

Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla.

Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään hoitotoimenpiteillä.

Luontotyyppin, lajin elinympäristön tai populaation määrää lisätään ennallistamis- ja hoitotoimenpitein. Luontotyyppin tai lajin elinympäristön laatua tai lajin populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- tai hoitotoimenpitein.

ALUEEN KOODI: FI1101627

NATURA 2000 Data Form

4.3 UHAT, KUORMITUKSET JA TOIMET, JOILLA ON VAIKUTUKSIA ALUEESEEN**Kaikkein tärkeimmät vaikutukset ja toimet, joilla on suuria vaikutuksia alueeseen**

KIELTEISET VAIKUTUKSET				MYÖNTEISET VAIKUTUKSET			
ARVIOINTI-SKAALA	UHAT JA KUORMITUKSET (koodi)	PILAANTUMINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)	ARVIOINTI-SKAALA	TOIMET, HOITO (koodi)	PILAANTUMINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)

Muita tärkeitä vaikutuksia, joilla kohtalaisia/vähäisiä vaikutuksia alueeseen

KIELTEISET VAIKUTUKSET				MYÖNTEISET VAIKUTUKSET			
ARVIOINTI-SKAALA	UHAT JA KUORMITUKSET (koodi)	PILAANTUMINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)	ARVIOINTI-SKAALA	TOIMET, HOITO (koodi)	PILAANTUMINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)
M	J02.01		b				
L	G01.03		i				
L	A03.03		i				
L	B02		b				

Arviointiskaala: H = suuri, M = kohtalainen, L = vähäinen

Pilaantuminen: N = Typpikuormitus, P = Fosfori-/fosfaattikuormitus, A = Happokuormitus/hapettuminen, T = Toksiset epäorgaaniset kemikaalit, O = Toksiset orgaaniset kemikaalit, ja X = Monenlaisia pilaavia aineita.

i = sisäpuolella, o = ulkopuolella, b = sekä sisä- että ulkopuolella.

4.4 OMISTUSSUHTEET (valinnainen)

	Tyyppi	(%)
Julkinen	Kansallinen/liittovaltion taso	81
	Valtio/maakunta	
	Paikallinen/kunnallinen	
	Muu julkinen	
Yhteisomistus	Yhteisomistus	
	Yksityinen	19
	Ei tiedossa	
	Yhteensä	100

4.5 TIETOLÄHTEET (VALINNAINEN)

Ketola Heikki 1996: H. Hautalalta, J. Mäkelältä, M. Ryhdältä ja H. Seppäselältä koottuja lintuhavaintoja vuosilta 1985 - 96.
Kovanen, T./Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus: Muistio 2.8.2000.

Tietokantatäydennys 2016

Metsähallitus 2013: Luontotyyppi-inventointi. MHGIS ja YSAGIS -tietokannat, luontotyyppi-aineisto 15.11.2013.

Rajasärkkä, Ari 2013: Lintujen pesivien parien kanta-arviot SPA-alueittain Metsähallituksen vuosilta 2000-2013 kokoamien linjalaskenta-aineistojen perusteella. Excel-taulukko. Metsähallitus. 27.11.2013.

Suomen ympäristökeskus 2013: Hertta (Eliölajit-tietojärjestelmä) 1.1.2013.

Suomen ympäristökeskus 2013: Hertta (Vesienhoito, pintavedet -tietojärjestelmä. 2. suunnittelukausi) 20.2.2013.

Rajasärkkä, Ari 2013: Sinipyrstön pesivien parien kanta-arviot SPA-alueittain ajanjaksolla 1998-2013. Excel-taulukko. Metsähallitus. 25.11.2013

Linkit:

ALUEEN KOODI: FI1101627

NATURA 2000 Data Form

5. ALUEEN SUOJELUN TILA (VALINNAINEN)

5.1 SUOJELUALUETYYPIT KANSALLISELLA JA ALUEELLISELLA TASOLLA

Koodi	Peittävyys (%)
FI00	100

5.2 ALUEEN YHTEYDET MUIHIN ALUEISIIN:

-osoitettu kansallisella tai alueellisella tasolla

Tyyppin koodi	Alueen nimi	Tyyppi	Peittävyys (%)

-osoitettu kansainvälisellä tasolla

Tyyppi	Alueen nimi	Tyyppi	Peittävyys (%)

5.3 ALUEEN OSOITTAMINEN

Alue on suurimmaksi osaksi soidensuojelun perusohjelmassa. Lisäksi siihen sisältyy pienialainen lehtojensuojeluohjelman kohde. Alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelulain keinoin.

ALUEEN KOODI: FII101627

NATURA 2000 Data Form

6. ALUEEN HOITO

6.1 ALUEEN HOIDOSTA VASTAAVA(T) TAHO(T):

Metsähallitus

6.2 HOITOSUUNNITELMA(T):

Onko hoitosuunnitelma laadittu?

 Kyllä

Nimi: Valtavaara-Pyhävaaran ja Särkipera-Löyhkönen-Antinvaaran hoito- ja käyttösuunnitelma 2012-2022 on vahvistettavana YM:ssä.

 Ei, mutta valmisteillaLinkki: <http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Luonnonsuojelu/Hoidonja> Ei

6.3 SUOJELUTOIMET

7. ALUEEN KARTTA

INSPIRE ID -tunnus:

Onko kartta toimitettu PDF-tiedostona? (valinnainen)

 Kyllä Ei

Tiedot alkuperäisestä kartasta, jota käytetty sähköisten rajausten digitoimisessa (valinnainen).